

Forsøg med Gødskning og Sandbelægning til Agerkultur paa Højmose 1923—38.

Ved N. Abildgaard og Ejnar Knudsen.

338. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Hovedformaalet med nærværende Forsøg er at undersøge Mulighederne for Agerkultur paa Højmose, dels uden og dels med forskellig Sandbelægning og under forskellige Gødskningsforhold. Forsøget, der er gennemført i en 8-Marks Drift paa Højmose ved Tylstrup (Fossevangen), er paabegyndt 1923 samtidig med Iværksættelsen af Store Vildmoses Opdyrkning og afsluttet i 1938.

Beretningen er udarbejdet af Afdelingsbestyrer N. Abildgaard og Forstander Ejnar Knudsen.

Forstanderne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

Indholdsfortegnelse.

	Side
Indledning	2
Vejrforhold	5
Resultater af Forsøgene	7
Rug	7
Havre	10
Byg	12
Dyrket Brak	14
Turnips	16
Kartofler	19
Græs	21
Oversigt	24
Gødskning	28
Sandbelægning	30
Hovedtabeller	33

Indledning.

Selv om Hovedvægten ved Dyrkning af Højmoser maa lægges paa de varige Græsmarker, har almindelig Agerkultur dog ogsaa paa disse Arealer nogen Interesse. Man har da ogsaa tidligt haft Opmærksomheden henvendt paa dette Forhold, idet Det danske Hedeselskab allerede i 1889 ved Oprettelse af en Prøvestation i Vejen Mose begyndte Forsøg hermed. Efter Prøvestationens Nedlæggelse fortsattes Arbejdet af Askov Forsøgsstation paa andre Arealer i Mosen og i noget større Omfang, og for disse Forsøg er gjort Rede i 137. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed (T. f. P., 26. Bd., S. 553).

Ved Oprettelse af Statens Moseforsøg paa Fossevangen ved Tylstrup i 1906 havde man ogsaa dette Spørgsmaal i Erindring, og i Arbejdsplanen for 1908 har Forsøgsleder A. J. Hansen udarbejdet et Forslag til Sædskifteforsøg med forskellig Gødskning og Sandbelægning, som danner Grundlaget for nærværende Forsøg. I Aarene 1908—11 blev den raa Højmoser¹⁾ afbrændt, planeret, opdyrket og tilført 4500 kg pulveriseret kulsur Kalk pr. ha samt Sand efter Planen, hvorefter Marken dyrkedes nogle Aar, indtil der kunde paaregnes nogenlunde sikre Afgrøder til forsøgsmæssige Formaal. Efter Paabegyndelse af Opdyrkingen af Store Vildmose i 1921 fik Sagen fornyet Interesse, og da man nu fandt Jorden egnet til egentlige Forsøg, blev disse efter forberedende Arbejder i 1922 paabegyndt i Foraaret 1923 og afsluttedes i 1938 efter Gennemførelse af 2 Omdrifter, hvorefter der paa samme Areal fortsattes med et nyt Forsøg efter ændret Gødskningsplan.

Forsøget blev anlagt i en 8-Marks Drift, og Sædskiftet, der blev ændret noget efter Afslutning af 1. Omdrift, har været følgende:

1923—30:	1931—38:
1) Rug	1) Havre
2) Kartofler	2) Kartofler
3) Havre	3) Byg
4) 1. Aars Græs	4) 1. Aars Græs
5) 2. » »	5) 2. » »
6) 3. » »	6) 3. » »
7) Havre	7) Rug
8) Dyrket Brak	8) Turnips

¹⁾ En nærmere Beskrivelse af Mosen findes i 68. Beretning, T. f. P., 19. Bd., S. 595.

Hele Forsøgsarealet udgjorde 3.3 ha, der deltes i 8 Marker. Paa tværs af samtlige Marker deltes Arealet derefter i 6 Bælter hver paa 8 m Bredde, hvor der i 1911 paaførtes Sand efter følgende Plan, idet hvert Spørgsmaal blev gentaget 2 Gange:

- 1) = Uden Sandbelægning
- 2) = 2.5 cm »
- 3) = 5.0 cm »

Derefter deltes Markerne paa langs i hver 10 Parcelrækker à 6.25 m Bredde, hvor den enkelte Række gødedes ens, og da der er prøvet 5 Gødskninger, er disse saaledes ogsaa gentaget 2 Gange i hver Mark. Parcellerne er derefter anlagt med $8 \times 6.25 = 50 \text{ m}^2$, hvoraf der efter Fraskæring af Værnebælter er høstet $5 \times 5 = 25 \text{ m}^2$ med det bredeste Værn mellem Sandbelægningerne. Hvert enkelt Spørgsmaal er saaledes prøvet i 4 Fællesparceller, og Gødskningerne, der er gentaget paa alle 3 Sandbelægninger, er prøvet i $4 \times 3 = 12$ Parceller, ligesom Sandbelægningen, der gentages i alle Gødskningerne, er prøvet i $4 \times 5 = 20$ Parceller i hver Mark. Det samlede Parcelantal har været 8 Marker à 60 Parceller = 480 Parceller aarlig.

Ligesom for Sædskiftets Vedkommende blev Gødskningsplanen ændret lidt efter Afslutning af 1. Omdrift i 1930, men fælles for begge Perioder kan den i Hovedtrækkene karakteriseres saaledes:

- a) Staldgødning og Ajle samt $\frac{1}{2}$ Fosfors. + $\frac{1}{2}$ Kali i Kunstg.
- b) 1 Kvælstof + 1 Fosforsyre + 1 Kali i Kunstgødning
- c) 1 » + 1 » + $1\frac{1}{2}$ » i »
- d) 1 » + $1\frac{1}{2}$ » + $1\frac{1}{2}$ » i »
- e) 0 » + $1\frac{1}{2}$ » + $1\frac{1}{2}$ » i »

Fordelingen af Gødningen til de enkelte Afgrøder fremgaar af Tabel 1, hvor Staldgødning og Ajle er anført i Tons og Kunstgødningerne i kg Kvælstof (N), Fosforsyre (P_2O_5) og Kali (K_2O) pr. ha. Det gennemsnitlige aarlige Tilskud af Kunstgødning har indenfor de enkelte Spørgsmaal været ens i begge Perioder, og 1 Gødning (Spørgsmaal b) indeholder 30 kg Kvælstof (= 1 Kvælstof), 30 kg Fosforsyre (= 1 Fosforsyre) og 70 kg Kali (= 1 Kali). Til de forskellige Afgrøder har Fosforsyre- og Kalitilskudet indenfor de enkelte Spørgsmaal b—e ogsaa været ens, medens

Tabel 1. Gødskningsplan.
Staldgødning og Ajle i Tons, Næringsstoffer i kg pr. ha.

Gødskning:	a			b			c			d			e		
Afgrøde	Staldgødning og Ajle	Fosforsyre	Kali	Kvælstof	Fosforsyre	Kali	Kvælstof	Fosforsyre	Kali	Kvælstof	Fosforsyre	Kali	Kvælstof	Fosforsyre	Kali
1923—30															
Rug	0	20	45	40	30	70	40	30	105	40	45	105	0	45	105
Kartofler	S. 40	0	45	60	30	70	60	30	105	60	45	105	0	45	105
Havre	0	20	50	20	30	70	20	30	105	20	45	105	0	45	105
1. Aars Græs	0	20	50	0	30	70	0	30	105	0	45	105	0	45	105
2. » »	A. 10	20	0	35	30	70	35	30	105	35	45	105	0	45	105
3. » »	A. 10	0	0	35	30	70	35	30	105	35	45	105	0	45	105
Havre	0	20	45	30	30	70	30	30	105	30	45	105	0	45	105
Dyrket Brak	0	20	45	20	30	70	20	30	105	20	45	105	0	45	105
I Omdriften		120	280	240	240	560	240	240	840	240	360	840	0	360	840
Gens. pr. Aar...		15	35	30	30	70	30	30	105	30	45	105	0	45	105
1931—38															
Havre	0	20	45	30	30	70	30	30	105	30	45	105	0	45	105
Kartofler	S. 40	0	45	60	30	70	60	30	105	60	45	105	0	45	105
Byg	0	20	50	20	30	70	20	30	105	20	45	105	0	45	105
1. Aars Græs	0	20	50	0	30	70	0	30	105	0	45	105	0	45	105
2. » »	A. 16	20	0	20	30	70	20	30	105	20	45	105	0	45	105
3. » »	A. 16	0	0	20	30	70	20	30	105	20	45	105	0	45	105
Rug	0	20	45	30	30	70	30	30	105	30	45	105	0	45	105
Turnips	S. 40	20	45	60	30	70	60	30	105	60	45	105	0	45	105
I Omdriften		120	280	240	240	560	240	240	840	240	360	840	0	360	840
Gens. pr. Aar...		15	35	30	30	70	30	30	105	30	45	105	0	45	105

Kvælstofmængden har varieret efter Afgrødernes Behov. Den staldgødede Afdeling (a) er ifølge Planen i 1. Omdrift med 1 Rodfrugtmark tilført 40 Tons Staldgødning til denne samt 10 Tons Ajle til 2. og 3. Aars Græs. Endvidere er tilført saa meget Fosforsyre og Kali i Kunstgødning, saa den gennemsnitlige aarlige Tilførsel efter Beregningen ialt skulde svare til 1 Gødning. Paa Grundlag af udførte Analyser, foretoges derfor i 2. og 3. Aars Græsmarker en Regulering af Gødningen, saaledes at der her ikke tilførtes de Mængder, der er anført i Planen, men dem der ifølge Analyserne var nødvendige, for at det paagældende Skifte i hele Omdriften kunde faa 1 Gødning. I 2. Omdrift er i Spørgsmaal a fordoblet til 2 Gødning, idet de to Rodfrugtmarker hver har faaet 40 Tons Staldgødning, og 2. og 3. Aars Græs hver 16 Tons Ajle, hvor Mængderne

dog ogsaa her er reguleret paa samme Maade som i 1. Om-drift.

Af Kunstgødninger er der anvendt Chilesalpeter eller Kalksalpeter (et enkelt Aar dog Svovlsur Ammoniak) samt 18 pCt. Superfosfat og 37—40 pCt. Kaligødning.

Foruden den ved Opdyrkningen tilførte Kalk er der i Aarene 1929—31 tilført 10 Tons kulsur Kalk pr. ha i Raakridt. I 1936 blev der i et enkelt Skifte udtaget Jordprøver, der viste Reaktionstal varierende fra 5.2 til 5.6 med en Antydning af højere Reaktion paa de sandbelagte Arealer, end hvor der ikke er paaført Sand.

Vejrforhold.

I Tabel 2 er givet en Oversigt over Temperatur og Nedbør, idet der er opført Middeltallene for Aarene 1907—1936, samt de enkelte Forsøgsaars Afvigelser herfra, og Vejrforholdene for de enkelte Aar kan herefter kort karakteriseres saaledes:

1923 mild Vinter, koldt Foraar og Sommer. Lille Nedbør i Marts, April og Juni, stor Nedbør i Maj og Efteraarsmaanederne. 1924 kold Vinter, Foraar og Sommer, varmt Efteraar. Lille Nedbør i Juni, men stor i de øvrige Vækstmaaneder. 1925 mild Vinter, April og Juli—August, iøvrigt normal. Stor Nedbør i Maj, iøvrigt tørt. 1926 mildt Foraar og Sommer. Stor Nedbør i Maj, lille i Juli, iøvrigt nærmest normal. 1927 mild Vinter, kold Forsommer, men varm Juli og August. Stor Foraars-, Juni- og Efteraarsnedbør. 1928 koldt og lidt tørt Vejr, dog med rigelig Nedbør i August og Efteraarsmaanederne. 1929 køligt Vejr med stor Nedbør i Maj—Juni, iøvrigt nærmest tørt. 1930 havde over normal Varme, og Sommer og Efteraar havde stor Nedbør. 1931 koldt, undtagen Maj og Juni, med normal Nedbør. 1932 varm Juli—August. Stor Nedbør i Maj og Juli, men iøvrigt noget tørt. 1933 varmt Vejr med lille Nedbør i April og i Efteraarsmaanederne, men iøvrigt lidt over normal Nedbør. 1934 varmt Vejr, normal Nedbør i Foraar og Forsommer, tør Juli og vaad August og Efteraar. 1935 varmt Vejr, dog med lidt kølig Maj og med Tørke i Juli—August. 1936 køligt Foraar, mild Sommer, stor Nedbør i April og Juli, iøvrigt tørt. 1937 varmt Vejr med fugtigt Foraar og Forsommer, men tør Eftersommer. 1938 meget mildt i Marts og April, men nærmest normal Sommertemperatur og normal Nedbør.

Tabel 2.
Temperatur- og Nedbørsforhold ved Fossevangen 1923—38.
Middel 1907—36 og de enkelte Aars Afvigelse herfra.

Aar	Vinter	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	Efter- aar	Hele Aaret
Temperatur i °C.									
Middel 1907—36	0.2	1.1	4.9	10.0	13.4	15.5	14.5	7.5	6.9
Afgivelser 1923	1.6	0.9	÷1.6	÷2.1	÷2.8	0.2	÷1.4	÷0.5	÷ 0.3
» 1924	÷2.5	÷2.8	÷1.8	÷0.8	÷0.9	÷1.2	÷0.2	1.1	1.0
» 1925	3.0	÷0.6	1.0	0.6	÷0.3	2.4	1.0	÷1.2	0.8
» 1926	÷0.9	1.6	2.0	÷0.3	0.4	1.5	1.0	0	0.3
» 1927	0.9	2.9	÷0.2	÷2.3	÷2.8	1.2	1.4	÷0.4	0.1
» 1928	÷0.9	÷0.6	0	÷0.6	÷2.5	÷1.9	÷0.7	0.6	÷ 0.6
» 1929	÷3.4	1.6	÷2.2	÷0.1	÷1.5	÷0.8	÷0.2	0.7	÷0.9
» 1930	1.7	1.2	1.4	0.6	1.2	0.2	0.6	0.8	1.1
» 1931	0.5	÷3.9	÷0.5	1.4	÷1.9	0.5	÷0.5	÷0.2	÷ 0.3
» 1932	1.6	÷1.5	0.3	0.6	÷0.1	1.7	1.4	÷0.1	0.6
» 1933	0.5	1.6	0.8	0.3	2.4	1.4	1.0	0.5	0.9
» 1934	1.6	1.3	1.2	0.4	÷0.1	1.2	1.0	1.6	1.3
» 1935	2.1	1.0	0.9	÷0.5	1.0	0.1	0.5	0.8	1.0
» 1936	÷0.1	0.1	÷0.9	0.9	1.4	0.1	1.1	÷0.2	0.2
» 1937	0.8	÷1.3	1.7	1.7	0.2	1.4	2.5	0.7	0.9
» 1938	0.6	4.6	1.4	÷0.3	÷0.5	0.2	2.2	2.0	1.2

Nedbør i mm

Middel 1907—36	114	34	40	41	53	66	81	182	611
Afgivelser 1923	2	÷20	÷24	44	÷21	16	7	107	111
» 1924	÷50	÷ 1	14	33	÷21	34	÷20	2	÷ 9
» 1925	43	÷21	÷22	27	÷36	÷40	÷20	÷32	÷101
» 1926	12	÷17	÷ 1	20	7	÷34	÷ 4	29	12
» 1927	÷ 3	40	36	÷10	41	÷ 2	÷16	50	136
» 1928	÷ 4	3	÷30	÷ 2	÷ 6	÷29	34	48	14
» 1929	÷56	÷29	÷10	27	26	÷38	4	÷ 2	÷ 78
» 1930	31	÷10	1	14	32	44	34	74	220
» 1931	7	÷ 8	÷ 9	2	÷ 3	17	÷ 3	÷41	÷ 38
» 1932	÷27	÷11	÷ 3	21	÷31	29	÷48	27	÷ 43
» 1933	4	45	÷32	7	17	13	43	÷78	19
» 1934	÷39	20	÷ 1	÷ 9	5	÷30	44	193	183
» 1935	51	÷28	6	÷15	17	÷24	÷45	154	116
» 1936	103	÷18	90	÷18	÷34	66	÷57	÷67	65
» 1937	28	33	÷ 8	20	36	÷38	÷42	÷48	÷ 19
» 1938	÷ 4	÷ 3	÷ 4	÷ 1	÷ 5	÷ 6	÷ 2	÷21	÷ 46

I Tabel 3 er for de enkelte Aar opført Antal Frostdage samt den laveste maalte negative Temperatur. Marts har gennemgaaende over 20 Frostdage, men dog i 3 Aar under 10, i April har der i de fleste Aar været mellem 10 og 20 Frostdage

Tabel 3.
Antal Frostdage og laveste negative Temperatur
ved Fossevangen 1923—38.

Aar	Vinter	Marts	April	Maj	Juni	Efteraar	Hele Aaret	Vinter	Marts	April	Maj	Juni	Efteraar
	Antal Frostdage							Laveste negative Temperatur i °C.					
1923.....	47	25	20	5	—	17	114	÷14.2	÷2.9	÷6.6	÷3.5	—	÷12.2
1924.....	78	30	12	5	—	14	139	÷17.4	÷14.7	÷4.4	÷1.4	—	÷4.8
1925.....	27	25	16	3	—	33	104	÷7.4	÷13.0	÷4.5	÷3.4	—	÷10.8
1926.....	53	18	9	4	—	23	107	÷22.0	÷6.2	÷1.6	÷0.8	—	÷6.5
1927.....	56	7	12	6	—	21	102	÷11.8	÷3.0	÷2.6	÷5.6	—	÷11.2
1928.....	62	22	16	10	1	16	127	÷19.4	÷9.8	÷6.2	÷2.5	÷1.0	÷5.5
1929.....	83	19	20	3	—	11	136	÷21.6	÷12.4	÷8.8	÷4.5	—	÷6.4
1930.....	44	22	5	4	—	10	85	÷12.0	÷5.4	÷3.5	÷1.2	—	÷7.4
1931.....	50	28	12	1	—	17	108	÷12.6	÷21.8	÷4.5	÷0.4	—	÷5.6
1932.....	52	27	11	5	—	22	117	÷10.4	÷15.8	÷5.0	÷1.6	—	÷4.6
1933.....	54	17	14	4	—	22	111	÷22.6	÷5.6	÷7.2	÷3.6	—	÷4.8
1934.....	51	7	8	2	—	14	82	÷15.4	÷5.5	÷3.6	÷1.2	—	÷3.0
1935.....	43	21	11	10	1	8	94	÷10.0	÷11.2	÷11.6	÷6.2	÷0.6	÷2.5
1936.....	65	24	10	—	1	21	121	÷12.9	÷6.5	÷3.7	—	÷0.1	÷2.4
1937.....	55	25	1	1	—	23	105	÷9.5	÷12.9	÷1.3	÷0.1	—	÷8.3
1938.....	59	9	15	11	—	7	101	÷10.3	÷4.1	÷8.3	÷5.9	—	÷3.1

og i Maj i Reglen under 5, og i et Aar er Maj helt frostfri. I Juni er der i 3 Aar maalt Frost, men kun 1 Dag hvert Aar. Den haardeste Frost er i Reglen indtruffet i lange Frostperioder, og den laveste Temperatur i hele Forsøgstiden ÷ 22.6 °C. er maalt i Vinteren 1933, men ogsaa i Foraarsmaanederne har der været lave Temperaturer, saaledes er laveste Temperatur i Marts maalt i 1931 med ÷ 21.6, April i 1935 med ÷ 11.6, Maj i 1938 med ÷ 5.9 og Juni 1928 med ÷ 1.0 °C. Det er dog især Frosten i April—Juni, der har forvoldt Skade paa Afgrøderne.

Resultater af Forsøgene.

Forsøgene er opgjort efter de enkelte Afgrødearter, hvorfra Enkeltresultaterne er opført i Hovedtabellen S. 33, og i det følgende er meddelt en Oversigt over de enkelte Afgrøder.

Rug.

Rugen er i første Periode dyrket efter Ærtehavre-Staldfoder eller modne Ærter og i sidste Periode efter 3. Aars Græs. Til det staldgødede Spørgsmaal (a) er der til Rug kun tilført Fos-

forsyre og Kali. I de kunstgødede Parceller er der i første Periode anvendt 40 kg og i sidste 30 kg Kvælstof pr. ha, medens Fosforsyre- og Kalitilskudet indenfor de enkelte Spørgsmaal har været ens i begge Perioder. Fosforsyre- og Kaligødning er udstrøet sidste Uge i Marts — første Halvdel af April undtagen de fire første Aar, hvor den udbragtes om Efteraaret før Saaningen; Kvælstofgødningen er i Reglen udstrøet i sidste Halvdel af April. Til de respektive Marker i 1931 og 1932 er der forud for Saaningen tilført 10 Tons kulsur Kalk pr. ha i Raakridt.

Der er i alle Aarene dyrket Petkus-Rug med en Saamængde af 160—180 kg pr. ha. Saaningen er udført i sidste Halvdel af September til første Uge i Oktober, og siden 1933 er Udsæden afsvampet. Høstningen er i Reglen foretaget i første Halvdel af August.

Nattefrost i Foraarstiden og i enkelte Tilfælde i Forsommeren har i de fleste Aar gjort en Del Skade ved Bortfrysning og ved Svidning af de tilbageblevne Planter. Frostska den anføres i flere Aar som størst paa de ikke sandbelagte Parceller, og dette Forhold træder tydeligst frem i 1924, hvor Opfrysningen paa disse var fuldstændig, saa der slet ingen Afgrøde blev, medens der dog blev lidt paa de sandbelagte Parceller.

Resultatet af Forsøgene fremgaar af Hovedtabellen S. 33, hvor der er opført Enkeltafgrøder af Kærne og Halm, og af Tabel 4 med Middeludbytte af de forskellige Gødsknings- og Sandbelægningsspørgsmaal. Det vil ses, at Afgrøderne i alle Aarene har været smaa, idet det gennemsnitlige Kærneudbytte kun 3 Aar kommer over 20 hkg pr. ha, hvilket sikkert for en Del maa tilskrives den foran omtalte Frostska de. Den staldgødede Afdeling (a) har givet lille Udbytte i Forhold til de kvælstofgødede Kunstgødningsparceller (b—d), men det maa her erindres, at det i første Periode er 7 og i sidste 5 Aar siden den paagældende Mark er tilført Staldgødning, og at der i Mellemtiden ikke er givet anden Kvælstofgødning end den, der er givet i Ajle til 2. og 3. Aars Græs. Undladelse af Kvælstofgødskning (e) har givet det mindste Udbytte med gennemsnitlig ca. 2 hkg mindre Kærne end den staldgødede Afdeling, og alsidig Kunstgødning (b—d) det største Udbytte, uden større Forskel for Ændring af Fosforsyre- og Kalimængderne, men der har dog været Antydning af en lille Udbyttetig ning ved forøget Kalitilskud, og af en Udbyttenedgang ved

Tabel 4. Rug, Middeludbytte.
hkg pr. ha.

Aar	Gødskning					cm Sand			Middel	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5		a	b	c	d	e	0	2.5	5	
	Kærne									Halm								
1924....	2.5	5.7	5.9	6.6	3.8	0	7.4	7.3	4.9	8.0	19.2	21.0	20.0	10.4	0	23.6	23.6	15.7
1925....	11.6	16.3	19.3	14.8	11.6	11.9	16.6	15.6	14.7	26.6	44.3	47.7	43.7	27.2	32.1	42.0	39.7	37.9
1926....	17.9	23.3	20.7	21.9	18.0	15.5	23.2	22.3	20.4	37.6	53.1	53.0	51.0	40.4	45.0	48.5	47.6	47.0
1927....	10.1	15.6	15.6	15.2	9.8	11.2	13.8	14.7	13.3	36.7	46.7	51.0	49.7	32.9	35.2	44.8	50.1	43.4
1928....	9.1	13.5	14.8	14.2	9.6	10.2	13.5	13.1	12.2	32.9	44.7	48.1	45.6	32.0	35.7	41.8	44.5	40.7
1929....	12.3	20.9	20.7	19.7	10.9	12.8	17.6	20.2	16.9	35.5	48.7	49.9	50.7	30.6	39.1	44.8	45.4	43.1
1930....	14.1	17.4	18.9	16.3	9.9	13.6	15.8	16.5	15.3	27.7	38.9	39.1	42.5	25.9	33.0	35.5	35.9	34.8
1931....	10.5	14.6	15.4	12.2	10.4	11.1	12.4	14.4	12.6	34.9	41.5	40.0	33.1	27.0	33.9	34.8	37.2	35.3
1932....	13.5	16.3	16.3	15.4	12.1	14.3	15.1	14.8	14.7	31.4	41.0	41.1	37.6	28.8	33.8	37.9	36.3	36.0
1933....	16.8	20.5	19.3	21.1	15.1	17.8	19.6	18.3	18.6	28.7	33.6	31.1	33.4	24.8	28.3	31.7	30.9	30.3
1934....	24.3	23.8	27.2	23.3	20.8	24.2	23.5	24.0	23.9	54.4	54.7	60.4	52.7	47.2	53.7	54.2	53.8	53.9
1935....	15.0	18.2	17.8	16.5	10.6	15.6	15.6	15.6	15.6	33.7	42.4	40.9	39.6	24.9	36.4	36.5	36.0	36.3
1936....	13.1	17.6	17.4	16.3	9.2	15.0	14.4	14.8	14.7	27.2	44.3	43.8	41.4	18.2	35.5	34.2	35.2	35.0
1937....	21.1	24.4	24.6	23.0	15.7	20.6	21.9	22.7	21.7	45.2	45.8	46.1	45.1	42.1	43.5	45.2	45.9	44.9
1938....	16.5	21.1	22.2	21.2	14.4	16.3	19.6	21.2	19.1	33.5	42.9	42.6	41.4	28.8	32.9	38.7	41.8	37.8
1924—30	11.1	16.1	16.5	15.5	10.5	10.7	15.4	15.7	13.9	29.3	42.2	44.3	43.3	28.5	31.4	40.1	41.0	37.5
1931—38	16.4	19.6	20.1	18.6	13.5	16.9	17.8	18.2	17.6	36.1	43.3	43.3	40.5	30.2	37.3	39.2	39.6	38.7
1924—38	13.9	17.9	18.4	17.2	12.1	14.0	16.7	17.0	15.9	32.9	42.8	43.7	41.8	29.4	34.5	39.6	40.3	38.1

Forøgelse af Fosforsyremængden. Der har været tydeligt Udslag for Sandbelægning, idet det gennemsnitlige Udbytte er steget med 3 hkg pr. ha, men der har derimod ikke været stor Forskel paa de to Sandmængder. Det store Udslag for Sandbelægning skyldes antagelig for en stor Del den foran omtalte stærkere Opfrysning, hvor der ikke er paaført Sand.

Udslagene i Kærne- og Halmudbytte er faldet ret nær sammen, men Halmudbyttet har dog ved lille Kærneudbytte været forholdsvis højere (lavere Kærneprocent) end ved middelstort og stort Kærneudbytte. Skridningen har fundet Sted 1—4 Dage tidligere paa de ikke sandbelagte Parceller, end hvor der er paaført Sand.

I de to sidste Forsøgsaar er der foretaget Bestemmelse af Kærne kvalitet, og i Gennemsnit er der opnaaet følgende Resultat:

	Gødskning:					cm Sand:			
Vægt pr.	a	b	c	d	e	0	2.5	5	Middel
hl i kg.....	69.3	69.5	69.8	69.7	67.7	68.5	69.3	70.0	69.3
Korn i mg..	25.4	25.3	25.0	24.5	23.5	23.5	24.9	25.6	24.7

Det vil ses, at de ikke kvælstofgødede Parceller (e) har givet lavere Rumvægt og mindre Kornstørrelse end de øvrige

Gødskninger, ligesom Kvaliteten fra den ikke sandbelagte Afdeling er ringere end fra den sandbelagte, medens der ikke er stor indbyrdes Forskel paa disse.

Havre.

I den første Omdrift skulde der efter Planen dyrkes 2 Havreafgrøder aarlig, nemlig efter Kartoffler (Udlægshavre) og efter 3. Aars Græs, men i Udlægsmarken dyrkedes der dog kun Havre i de 5 første Aar, hvorefter der var Blandsæd i 1928 og derefter Byg. I den sidste Periode var der kun 1 Havremark — efter Turnips. I det staldgødede Spørgsmaal (a) er der til Havre ikke tilført Staldgødning eller Ajle, og i de kvælstofgødede Spørgsmaal (b—d) er der til Udlægshavren kun givet 20 kg Kvælstof pr. ha mod 30 kg til de øvrige Havremarker. Fosforsyre- og Kaligødning er i Reglen udstrøet sidst i Marts til først i April, Kvælstofgødning i de første 5 Aar umiddelbart før Saaningen og de øvrige Aar som Overgødskning omkring 1 Maaned senere.

I 1932 var der stærkt Angreb af Gulspidssyge, og fra 1933 er derfor aarlig tilført 30—40 kg Blaasten pr. ha. Til Havreskifterne i 1929 og 1930 blev der Efteraarene forud tilført 10 Tons kulsur Kalk pr. ha i Raakridt.

I 1. Omdrift dyrkedes Hede-Havre, undtagen i Udlægsmarken 1927, hvor der var Gul Næsgaard-Havre, i 1931—33 Sort fransk Havre og derefter Abed-Havre Nr. 17. Saamængden af Hede-Havre var 140—160 kg pr. ha, medens der efter Indførelse af de mere stivstraaede Sorter er gaaet gradvis op fra 160 til 200 kg, og det anføres, at den største Saamængde har medført tættere Bestand og mindre Frøukrudt, uden at den har forøget Lejesædstilbøjeligheden væsentligt. Saaningen blev udført saa snart Jorden om Foraaret var tjenlig, og som Følge af Aarenes forskellige Vejrlig har Tidspunktet varieret stærkt, nemlig fra 25. Marts i 1938 til 10. Maj i 1924, men i de fleste Aar fandt den dog Sted midt i April. Høstningen er sædvanlig foretaget i sidste Halvdel af August.

Nattefrost i Foraarstiden angives i fire Aar at have skadet de unge Spirer, og den var værst, hvor der ikke var tilført Sand.

Resultatet af Forsøgene fremgaar af Hovedtabellen S. 34, hvor der er anført Kærne- og Halmudbytte af Enkeltafgrøder,

Tabel 5. Havre, Middeludbytte.
hkg pr. ha.

Aar	Gødskning					cm Sand			Middel	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5		a	b	c	d	e	0	2.5	5	
	Kærne									Halm								
1923....	26.9	28.7	28.6	28.2	25.9	18.9	33.1	30.9	27.7	55.5	68.4	67.0	69.2	53.5	75.8	61.6	51.2	62.7
1924....	11.8	11.8	13.7	12.1	11.1	13.6	13.0	9.6	12.1	48.9	51.1	57.4	54.8	43.8	56.9	51.5	45.2	51.2
1925....	15.6	16.6	17.0	18.0	15.8	10.0	20.6	19.2	16.6	57.5	59.3	63.8	58.3	46.5	64.7	57.3	49.3	57.1
1926....	30.0	28.6	27.8	28.2	28.6	23.6	32.4	30.0	28.7	54.9	58.7	62.9	60.8	53.2	63.1	59.1	52.1	58.1
1927....	24.1	21.5	21.8	21.3	19.8	16.9	23.9	24.4	21.7	42.7	51.1	51.0	53.2	40.4	49.0	48.6	45.5	47.7
1928....	34.2	30.5	28.7	26.4	26.0	16.8	31.5	39.2	29.2	72.9	80.7	81.9	78.5	61.2	80.1	77.0	68.0	75.0
1929....	29.4	30.8	31.6	30.2	21.1	26.1	30.4	29.4	28.6	53.7	63.8	68.8	61.8	40.9	59.8	57.7	55.6	57.7
1930....	24.6	26.0	23.2	23.4	18.9	22.7	24.5	22.5	23.2	42.4	48.9	48.3	47.8	33.4	47.6	43.3	41.6	44.2
1931....	30.7	23.1	23.3	28.9	20.1	18.3	26.1	31.3	25.2	60.0	68.0	73.9	67.4	47.4	65.1	64.8	60.0	63.3
1932....	9.5	8.2	10.1	9.7	8.7	3.7	10.7	13.4	9.3	53.6	54.4	52.7	49.5	36.9	47.8	52.1	48.4	49.4
1933....	13.8	12.0	12.2	10.7	7.5	9.0	11.8	12.9	11.2	52.6	49.6	50.6	43.5	27.1	35.8	48.7	49.6	44.7
1934....	35.9	34.8	32.2	32.0	25.3	30.1	33.4	32.6	32.0	57.0	54.8	50.0	49.8	43.2	48.6	53.2	51.1	51.0
1935....	32.5	33.8	32.1	32.2	22.3	30.4	31.1	30.2	30.6	81.3	75.1	74.9	77.0	57.5	74.8	71.5	73.1	73.1
1936....	21.1	22.1	22.6	22.8	17.1	19.6	22.5	21.3	21.1	54.4	57.8	55.4	56.4	46.1	52.2	54.4	55.5	54.0
1937....	32.5	36.9	36.5	35.8	22.6	32.4	32.0	34.1	32.9	57.0	61.1	61.5	64.7	49.6	56.5	59.0	60.9	58.8
1938....	30.4	34.9	34.9	34.4	29.8	33.0	33.5	32.2	32.9	55.5	50.0	53.9	53.4	44.9	50.8	51.9	51.8	51.5
1923—30	24.6	24.3	24.1	23.5	20.9	18.6	26.2	25.7	23.5	53.6	60.2	62.6	60.6	46.6	62.1	57.0	51.1	56.7
1931—38	25.8	25.7	25.5	25.8	19.2	22.1	25.1	26.0	24.4	58.9	58.9	59.1	57.7	44.1	53.9	57.0	56.3	55.7
1923—38	25.2	25.0	24.8	24.6	20.0	20.3	25.7	25.8	23.9	56.2	59.5	60.9	59.1	45.5	58.0	57.0	53.7	56.2

samt af Tabel 5 med Middeludbytte af de forskellige Gødsknings- og Sandbelægningsspørgsmaal. Kærneudbyttet var i fire Aar meget lavt, nemlig i 1924 med sent, vaadt Foraar og stærk Storm lige før Høst, 1925 med stærk Tørke i Juni—Juli, 1932 med stærkt Angreb af Gulpidsyge og i 1933 med stærk Nattefrost i Foraartiden og Tørke først i Juni. De øvrige Aar har Udbyttet været betydelig højere, og selv om det ikke kan kaldes særlig stort, staar Havren dog som den højestydende af de tre prøvede Kornarter. Den staldgødede Afdeling (a) har i sidste Periode givet samme Udbytte som Kunstgødning (b), og i første Periode lidt lavere Halmudbytte, men det maa erindres, at der i sidste Omdrift er givet dobbelt Mængde af alle 3 Plantenæringsstoffer i a, og at Havren i denne Periode kommer lige efter staldgødet Afgrøde, medens der i 1. Omdrift kun er givet samme Mængder som i Kunstgødning, og kun Udlægsmarken kommer lige efter, medens Grønjordshavren er 5. Afgrøde efter Staldgødning. Undladelse af Kvælstofgødskning (e) har nedsat Udbyttet stærkt baade af Kærne og Halm, men forholdsvis mest for Halmudbyttets Vedkommende. Derimod har der ikke kun-

net paavises Forskel ved Ændring af Fosforsyre- og Kalimængderne (d og c). Over for Sandbelægning har Havren i Kærneudbytte reageret stærkest af de tre prøvede Kornarter, idet de sandbelagte Spørgsmaal gennemsnitlig har givet 5 hkg Kærne mere pr. ha, og i sidste Periode tillige lidt højere Halmudbytte, end hvor der ikke er paaført Sand. I den første Periode er Halmudbyttet derimod størst i den ikke sandbelagte Afdeling, hvilket skyldes, at der da blev dyrket den blødsraede Hede-Havre, og at der for denne saa godt som hvert Aar er noteret Lejesæd, hvor der ikke er paaført Sand. En Forøgelse af Sandlaget fra 2.5 til 5 cm har derimod ikke givet noget Udslag.

Forholdet mellem Kærne- og Halmudbytte har varieret en Del, dels hidrørende fra, at et lille Kærneudbytte gerne har været ledsaget af et forholdsvis højt Halmudbytte (lav Kærneprocent), medens omvendt et højt Kærneudbytte i Reglen har forholdsvis lavere Halmudbytte (høj Kærneprocent), og dels hidrørende fra, at Kærneprocenten har vekslet en Del fra Aar til Aar. Skridningen er i Halvdelen af Aarene foregaaet 1—2 Dage senere, hvor der ikke er paaført Sand, end paa de sandbelagte Parceller.

I de tre sidste Forsøgsaar er der foretaget Bestemmelse af Kærnekvalitet, og i Gennemsnit er opnaaet følgende Resultat:

Vægt pr.	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	
hl i kg...	45.5	46.2	45.9	46.1	46.0	45.5	46.2	46.1	45.9
Korn i mg	34.7	33.3	33.0	33.4	34.4	33.2	34.2	33.8	33.8

Der har ikke været stor Forskel i Kærnekvaliteten, kun en Antydning af, at den er bedre paa sandbelagt end paa ikke sandbelagt Jord.

Byg.

Bygdyrkningen begyndte i 1929, saaledes at der foreligger 10 Aars Resultater. Forfrugten har i alle Aarene været Kartofler og i Bygmarken er foretaget Udlæg af Kløvergræs. Endvidere er der paa samme Plads i Sædsiftet i 1928 dyrket Blandsæd (Byg og Havre), og Resultatet herfra er meddelt i Hovedtabel- len S. 35. I den staldgødede Afdeling (a) er der ikke tilført Staldgødning eller Ajle til Bygmarken, men den er første Afgrøde efter staldgødede Kartofler. I de kunstgødede Spørgsmaal

Tabel 6. Byg, Middeludbytte.
hkg pr. ha.

Aar	Gødskning					cm Sand			Middel	Gødskning					cm S and			
	a	b	c	d	e	0	2.5	5		a	b	c	d	e	0	2.5	5	
	Kærne									Halm								
1929 . . .	16.1	17.6	17.7	18.5	13.9	17.8	16.5	16.0	16.8	52.0	53.4	54.8	55.0	43.6	53.9	52.6	48.8	51.8
1930 . . .	20.6	20.6	20.6	20.5	16.4	18.6	20.3	20.3	19.7	43.6	41.4	43.2	43.6	35.6	39.2	40.8	44.4	41.5
1931 . . .	19.3	21.5	19.6	20.1	12.9	17.6	19.1	19.4	18.7	48.5	48.8	47.6	49.0	35.8	41.0	47.8	49.1	45.9
1932 . . .	21.8	20.3	20.8	18.0	14.2	19.4	17.9	19.8	19.0	58.5	52.9	52.0	56.2	49.0	53.2	52.1	55.9	53.7
1933 . . .	16.5	14.1	17.0	15.1	11.0	14.3	14.3	15.6	14.7	39.8	34.2	32.9	32.7	28.5	27.3	33.9	39.6	33.6
1934 . . .	26.3	21.3	23.1	21.2	16.7	21.8	22.0	21.4	21.7	38.4	31.7	32.8	32.1	25.6	30.4	33.5	32.2	32.0
1935 . . .	30.7	29.3	28.9	27.4	15.3	25.7	26.7	26.5	26.3	38.0	37.7	37.2	35.1	20.6	35.8	32.6	32.8	33.7
1936 . . .	10.4	12.3	11.9	12.6	6.9	10.0	11.4	11.0	10.8	44.2	40.7	35.2	40.9	30.6	36.0	39.4	39.6	38.3
1937 . . .	26.9	23.3	22.9	24.0	14.1	18.4	23.7	24.5	22.2	51.6	41.1	39.9	41.7	29.9	36.2	43.0	43.5	40.8
1938 . . .	28.6	29.6	30.1	29.8	22.9	28.1	29.2	27.3	28.2	47.6	43.0	43.0	42.5	40.2	41.6	43.1	45.1	43.3
1929—38	21.7	21.0	21.3	20.7	14.4	19.2	20.1	20.2	19.8	46.2	42.5	41.8	42.9	34.0	39.4	41.9	43.1	41.5

(b—e) er der overalt indenfor samme Spørgsmaal tilført samme Mængder Gødning. I 1934 er Marken tilført 32 kg Blaasten pr. ha, og forud for Saaningen i 1929 og 1930 er de respektive Marker tilført 10 Tons kulsur Kalk pr. ha i Raakridt. Fosforsyre- og Kaligødning er udstrøet sidst i Marts — først i April, og Kvælstofgødningen sædvanlig som Overgødskning ca. 1 Maaned efter Saaning.

De to første Aar dyrkedes Abed-Byg Nr. 27 og Opal-Byg og fra 1931 Kenia-Byg. Saamængden er gradvis forøget fra 130—140 kg pr. ha i de første Aar til 180—200 kg i de sidste Aar, idet den største Mængde dog kun er anvendt i 2 Aar med særlig sen Saaning. Saatiden har varieret stærkt efter Aarets Vejrlig, nemlig fra 24. Marts (1938) til 2. Maj (1936), men den har dog som oftest ligget omkring Midten af April. Udsæden blev afsvampet. Høstningen har sædvanlig fundet Sted i første Halvdel af August.

Resultatet af Forsøgene fremgaar af Hovedtabellen S. 35 med Enkeltafgrøder af Kærne og Halm, og af Tabel 6 med Middeludbytte af de enkelte Gødnings- og Sandbelægnings-spørgsmaal. Det vil ses, at Afgrøderne er ret smaa og gennemgaaende en Del lavere end af Havre, der saaledes synes at klare sig bedre end Bygget under disse Forhold. Der klages da ogsaa i de fleste Aar over, at Nattefrost og Kulde om Foraaret og i Forsommeren har skadet stærkt og tyndet Bestanden, hvorefter Frøkrudt — især Ferskenbladet Pileurt (*Polygonum Persicaria*)

har taget Overhaand, værst paa de ikke sandbelagte og paa de ikke kvælstofgødede Parceller, hvor Bestanden var tyndest og daarligst udviklet. I denne Forbindelse maa det dog anføres, at Udsæden i de første Aar antagelig var lovlig lille. Den staldgødede Afdeling (a), hvor der i Omdriften er givet dobbelt Gødning, har givet lidt større Udbytte baade af Kærne og Halm end 1 Kunstgødning (b). Undladelse af Kvælstofgødskning (e) har nedsat Udbyttet meget stærkt, hvorimod Ændring af Fosforsyre- og Kalimængderne (c—d) ikke har paavirket Resultatet. Paaførsel af Sand har medført en lille Udbytteforøgelse, meget nær ens for de to Sandmængder.

Udslagene i Kærne- og Halmudbytte følges i Reglen ret godt, dog er meget lavt Kærneudbytte oftest ledsaget af et forholdsvis højt Halmudbytte (lav Kærneprocent), ligesom Kærneprocenten har varieret noget fra Aar til Aar, men begge disse Forhold kan sikkert for en Del tilskrives ulige stor Indblanding af Frøkrudt i Halmen. Skridningen har gennemgaaende været 2 Dage foran, hvor der ikke er paaført Sand.

I de sidste to Aar er der foretaget Bestemmelse af Kærnekvalitet, og i Gennemsnit er opnaaet følgende Resultat:

Vægt pr. hl i kg...	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	
hl i kg...	64.3	65.2	64.1	64.8	63.5	65.0	64.2	63.9	64.4
Korn i mg	44.2	43.6	43.5	44.2	42.8	43.1	43.9	43.9	43.7

Som det vil ses, har der ikke været nogen afgørende Forskel paa Kvaliteten fra de forskellige Spørgsmaal.

Dyrket Brak.

I dette Skifte, der kun var indlagt i den første Omdrift, har der været dyrket forskellige Afgrøder, nemlig i 1923, 1924 og 1929 Ærte-Blandsæd til Staldfoder, i 1925—1928 Ærter til Modenhed og i 1930 Turnips. Da imidlertid denne sidste dyrkedes i det ændrede Sædskifte gennem hele den sidste Periode, vil Resultatet for 1930 blive omtalt sammen med de øvrige Turnipsafgrøder. Der er ikke tilført Staldgødning eller Ajle i Spørgsmaal a, og der er kun tilført lille Mængde Kvælstof (20 kg pr. ha) i de kvælstofgødede Kunstgødningsspørgsmaal (b—d). Kunstgødningen er i Reglen udstrøet i Marts—April, men i enkelte Aar er Kvælstofgødningen dog først udstrøet ca. 1 Maaned efter Saaning.

Ærte-Blandsæd til Staldfoder.

I de to første Aar bestod Udsæden af 130—150 kg Solo-Ært og 50 kg Petkus-Vaarrug og i 1929 af 90 kg Glænø-Ært og 135 kg Hede-Havre pr. ha. Saaningen er foretaget omkring 1. Maj og Høstningen omkring 1. August.

Enkeltafgrøderne fra Forsøgene er meddelt i Hovedtabellen S. 36, hvor de er opført i hkg Hø pr. ha, beregnet med et Indhold af 85 pCt. Tørstof, og i Gennemsnit har de enkelte Gødninger og Sandbelægninger givet følgende Resultat, ligeledes i hkg Hø pr. ha:

Aar	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	
1923.....	44.8	60.1	54.5	57.8	45.9	49.5	52.8	55.2	52.5
1924.....	32.0	40.7	47.0	43.8	34.7	38.7	39.0	40.9	39.5
1929.....	56.6	61.1	63.8	58.5	42.0	55.3	56.9	56.9	56.4
Gens.	44.5	54.0	55.1	53.0	40.9	47.8	49.6	51.0	49.5

Det vil ses, at den staldgødede Afdeling (a), hvor der i de sidste Aar ikke er tilført Kvælstof, og den ikke kvælstofgødede Afdeling (e) har givet betydeligt lavere Udbytte end de kvælstofgødede Afdelinger (b—d). Der er derimod intet Udslag for Ændring i Fosforsyre- og Kalimængderne, og der har kun været lille, men dog regelmæssigt Udslag for Sandpaaførsel.

Der har ikke været udført botanisk Analyse af Afgrøden, men i Bemærkningerne anføres i 1924, at Ærterne ved Høstningen paa de sandbelagte Parceller næsten havde taget Magten fra Vaarrugen, medens denne var mere fremtrædende, hvor der ikke var tilført Sand, og i 1929 anføres, at Nattefrost i Forbindelse med Storm i Foraarstiden trykkede Ærterne en Del.

Ærter til Modenhed.

Der er i alle fire Aar saaet Snedinge-Ært med en Udsæd af 200—220 kg pr. ha. Saaningen har fundet Sted i anden Uge af April og Høstningen omkring Midten af August. I 1926 blev Afgrøden blandet af Storm efter Høstning, saa der foreligger intet Resultat for dette Aar.

Enkeltafgrøderne fra Forsøgene er meddelt i Hovedtabellen S. 36, og i Gennemsnit har de enkelte Gødskninger og Sandbelægninger givet følgende Udbytte i hkg pr. ha:

	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	
Kærne	9.0	9.2	8.5	8.6	8.7	7.7	9.2	9.5	8.8
Halm	30.9	33.4	34.0	34.3	33.1	31.7	35.0	32.7	33.1

Det vil ses, at Afgrøden har været alt for lille til, at der kan være Tale om rentabel Dyrkning, men dette maa dog i nogen Grad tilskrives ugunstige Vejrforhold, idet der i alle Aarene er noteret Skade af Nattefrost og Kulde i Forsommeren. Der har ikke været paaviselig Forskel paa de forskellige Gødskninger, men derimod en lille Udbyttestigning ved Sandtilførsel, og det anføres da ogsaa et enkelt Aar, at Nattefrosten har været værst, hvor der ikke er paaført Sand.

Turnips.

Turnips saaedes første Gang i Brakmarken 1930 og er derefter dyrket hvert Aar gennem 2. Periode, saaledes at der foreligger Resultater for 9 Aar. Forfrugten var 1930 Grønjordshavre og derefter Rug. I den staldgødede Afdeling (a) er tilført 40 Tons Staldgødning, og i de kvælstofgødede Afdelinger (b—d) er tilført 60 kg Kvælstof pr. ha. Staldgødningen er udbragt i April—Maj og nedpløjet straks, Fosforsyre- og Kaligødning i Reglen omkring 1. April og Kvælstofgødningen omkring 1. Maj.

Der er dyrket Yellow Tankard med en Udsædsmængde af 6—8 kg pr. ha. Saaningen har de første 7 Aar fundet Sted i 1. Uge af Juni, men de to sidste allerede i sidste Uge af Maj, Optagningen sædvanlig sidst i Oktober. Række- og Planteafstanden har været 60×25 cm. I 2 Aar (1931 og 1933) angives Toppen at være delvis vissen ved Optagningen, og Topudbyttet, der er anført i Hovedtabellen, er ikke medregnet ved senere Udbytteberegninger.

Resultatet af Forsøgene er meddelt i Hovedtabellen S. 36 med Enkeltresultater af Roe-, Tørstof- og Topudbytte samt Tørstofprocent, og i Tabel 7 med Middeludbytte af Roer og Tørstof. Afgrøden har ikke været særlig stor, men dog jævnt god, og ved Betragtning af de enkelte Aars Resultater vil man se, at Forskellen mellem disse ikke er stor, saaledes at der er betydelig større Stabilitet over Turnips- end over Kartoffelavlén, der fremviser anderledes store Svingninger. Staldgødningen (a) har været Kunstgødningen betydeligt overlegen, men det maa erindres, at der er tilført 40 Tons Staldgødning til Turnips-

Tabel 7. Turnips, Middeludbytte.
hkg pr. ha.

Aar	Gødskning					cm Sand			Middel	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5		a	b	c	d	e	0	2.5	5	
	Roer									Tørstof								
1930....	460	412	431	428	270	377	405	419	400	44.7	39.9	42.5	43.3	31.0	37.6	40.5	42.7	40.3
1931....	608	538	517	491	330	407	530	553	497	62.7	53.6	52.5	49.4	37.7	40.4	54.4	58.9	51.2
1932....	649	521	556	478	452	488	556	549	531	63.7	49.5	52.3	46.7	45.6	45.6	54.3	54.9	51.6
1933....	655	606	604	595	454	575	598	576	583	60.7	55.6	56.1	55.7	45.2	53.4	55.9	54.6	54.6
1934....	687	635	621	635	528	598	642	625	622	60.1	56.8	56.2	56.6	50.6	53.4	58.7	56.0	56.0
1935....	347	330	355	364	316	337	363	327	342	31.8	29.0	32.4	33.8	28.7	30.7	32.7	30.0	31.1
1936....	436	409	451	429	317	419	412	394	408	44.9	41.6	45.9	45.0	35.5	43.1	43.3	41.3	42.6
1937....	541	509	559	505	414	498	516	502	505	55.6	52.9	58.5	52.9	48.2	52.4	55.1	53.4	53.6
1938....	624	589	609	619	461	587	572	583	581	55.8	52.6	55.7	57.1	47.8	54.3	53.1	54.0	53.8
1930—38	556	505	522	505	394	476	510	503	496	53.3	47.9	50.2	49.0	41.1	45.7	49.8	49.5	48.3

afgrøden, og at der i hele Rotationen er tilført dobbelt Gødning mod Spørgsmaal b. Der er endvidere en Antydning af, at en Forøgelse af Kalitilskudet med 50 pCt. (c÷b) har givet en lille Udbytteforøgelse, men ved Betragtning af de enkelte Aars Resultater vil man se, at der er enkelte Undtagelser mellem disse, saa Udslaget er noget usikkert. Undladelse af Kvælstofgødskning (e) har derimod medført en betydelig Nedgang i Roendbyttet, gennemsnitlig over 100 hkg pr. ha, ligesom der ogsaa har været Nedgang i Tørstofudbyttet, men dog knap saa stor, idet Tørstofprocenten, som det vil ses af nedenstaaende Oversigt, samtidig er steget. Paaførsel af Sand har medført en mindre Forøgelse af Udbyttet, men der har ikke været Forskel paa de forskellige Sandmængder.

Tørstofprocenten i Enkeltafgrøderne er opført i Hovedtabellen S. 36, og i Gennemsnit af alle Aarene er der for de enkelte Spørgsmaal opnaaet følgende Tørstofprocent:

Gødskning					cm Sand			Middel
a	b	c	d	e	0	2.5	5	
9.6	9.5	9.6	9.8	10.5	9.7	9.3	9.9	9.8

Som det vil ses, har Undladelse af Kvælstofgødning (e) medført en stærk Stigning af Tørstofprocenten, ligesom ogsaa Forøgelse af Fosforsyretilskudet (d) viser en mindre Stigning, den er dog ikke stor, men ved Betragtning af de enkelte Aars Resultater vil man se, at den er ret konstant. Det samme er Tilfældet med Sandpaaførsel, hvor der ogsaa er en omend kun

lille, dog ret konstant Stigning i Forhold til de ikke sandbelagte Arealer.

Ved Planternes Udttynding (i sidste Halvdel af Juni) har der i Reglen været fuld Plantebestand, og kun i 1932 anføres, at daarlige Spiringsbetingelser i Forbindelse med Nattefrost har foraarsaget Spring i Rækkerne — især paa ikke sandbelagte Parceller. Efter Udttyndingen er der imidlertid hvert Aar gaaet en Del Planter til Grunde af forskellige Aarsager (ugunstige Vejrforhold, Redskabsbeskadigelser, Gulspidssyge, tidlige Bakterioseangreb, Skadedyr o. a.), og i Gennemsnit af alle Forsøgsaarene har der været følgende Planteantal, angivet i Antal Hundrede Roer pr. ha:

	Gødskning					cm Sand			
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	Middel
100 Roer ialt ..	578	581	583	582	565	558	587	588	578
pCt manglende	13	13	13	13	15	16	12	12	13

Det vil ses, at Mangel paa Kvælstofgødning og Mangel paa Sand har givet de fleste Spring.

Der har hvert Aar været ret stærkt Angreb af Bakteriose og de sidste Aar tillige en Del Kaalbroksvamp. Denne er bemærket første Gang i 1934, hvor den dog anføres som betydningsløs, i 1935 har den bredt sig lidt, idet der i Forbindelse med stærkt Bakterioseangreb er noteret en mindre Del angrebet af Kaalbrok. Senere er Angrebet vokset gradvis, og for de to sidste Aar foreligger særlig Optælling af kaalbroksyge Roer. Nedenstaaende er givet en Oversigt over alle syge Roer i Gennemsnit af alle Forsøgsaarene, dels i Antal Hundrede Roer pr. ha og dels i pCt., samt af pCt. kaalbroksyge Roer i Gennemsnit af 1937—38:

	Gødskning					cm Sand			
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	Middel
100 syge Roer ialt.....	69	58	61	56	44	46	57	69	58
pCt. syge Roer.....	12	10	10	10	8	8	10	12	10
pCt. kaalbroksyge Roer 1937—38	6	5	5	5	2	3	5	6	5

Det vil ses, at Kaalbrokangrebet i 1937—38 og det samlede Sygdomsangreb (væsentlig Bakteriose) i alle Forsøgsaarene følges nøje, og at de er stærkest i den staldgødede (a) og svagest i den ikke kvælstofgødede Afdeling (e), samt at der er en jævn Stigning i Sygdomsangrebet fra den ikke sandbelagte Afdeling til den største Sandmængde (5 cm).

Kartofler.

Kartoflerne er dyrket efter Rug og Havre, henholdsvis i 1. og 2. Omdrift. De staldgødede Parceller (a) har faaet 40 Tons Staldgødning pr. ha og de kvælstofgødede Kunstgødningsparceller (b—d) har faaet $\frac{1}{4}$ af Omdriftens Kvælstofgødning, saaledes at Gødskningen har været forholdsvis stærk. Staldgødningen er i Reglen udbragt sidst i April og nedpløjet straks. Fosforsyre- og Kaligødning er udstrøet i Marts—April og Kvælstofgødningen sædvanlig først i Maj.

Den dyrkede Sort har vekslet noget fra Aar til Aar, hvorfor Forskellen i Aarenes Middelafrøde ikke alene kan tages som Udtryk for de vekslende Vækstaar. Kartoflerne er lagt med 60—70 cm Rækkeafstand og 30—35 cm Planteafstand. Indtil 1928 blev der ikke udført Forspiring, og Lægningen blev da udført i sidste Uge af April (i 1924 dog først den 28. Maj). Efter 1928 er de forspirede Kartofler lagt midt i Maj. Optagningen er i Reglen foretaget omkring 1. Oktober.

Med Undtagelse af Aarene 1924—26 er Markerne hvert Aar sprøjtet med Bordeauxvædske. Vejrliget har dog enkelte Aar hindret Sprøjtningens rettidige Udførelse ligesom senere Regnperioder i nogle Aar har medført ødelæggende Skimmelangreb paa velsprøjtede Marker. Der har saaledes været stærke Skimmelangreb i 1924, 1926, 1927, 1930 og 1931, og det vil da ogsaa ses af Udbyttetallene i Tabel 8, at det er disse Aar, der ligger med de mindste Afrøder, lavest i 1927, hvor Skimmelangrebet nærmest var katastrofalt.

I 1934 blev Toppen svedet af Nattefrost den 14.—15. Juni.

Udbyttet af Knolde og Tørstof er opført i Hovedtabellen S. 37 for Enkeltafgrøderne, og som Middeludbytte af de enkelte Gødsknings- og Sandbelægningsspørgsmaal i Tabel 8. For Gødskningens Vedkommende maa det erindres, at de staldgødede Parceller i sidste Periode har faaet dobbelt Gødskning og i det hele er forholdsvis stærkere gødede end de kunstgødede, idet de i første Periode fik hele og i anden Periode Halvdelen af Omdriftens Staldgødning. Det vil da ogsaa ses, at de staldgødede Parceller (a) gennemgaaende har givet det største Udbytte, men Forskellen, der er størst i sidste Periode, er dog ikke særlig stor. I de kunstgødede Parceller har der ikke været væsentligt Udslag for Ændring af Fosforsyre- og Kalitilskudet (c og d), dog har der i sidste Omdrift været en

Tabel 8. Kartofler, Middeludbytte.
hkg pr. ha.

Aar	Gødskning					cm Sand			Middel	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5		a	b	c	d	e	0	2.5	5	
	Knolde									Tørstof								
1924....	108	133	122	130	147	121	130	134	128	18.1	24.9	21.5	23.6	27.3	21.6	23.2	24.4	23.1
1925....	325	295	306	314	264	317	309	277	301	76.4	71.0	68.8	72.8	60.4	72.0	72.5	65.3	69.9
1926....	246	255	240	236	268	224	255	268	249	48.2	53.4	47.5	47.7	53.8	44.0	51.4	55.0	50.1
1927....	66	72	65	63	71	71	64	67	67	11.2	13.4	11.5	11.2	12.6	12.6	11.4	11.9	12.0
1928....	258	239	245	255	247	216	253	277	249	51.5	52.5	52.5	54.8	52.5	43.9	54.5	59.9	52.8
1929....	344	330	314	323	302	318	323	326	322	83.6	81.4	72.7	77.5	71.9	75.1	77.1	80.1	77.4
1930....	152	160	170	172	183	154	165	183	167	29.3	32.7	33.3	33.5	39.4	31.6	32.2	37.1	33.6
1931....	124	117	126	111	166	126	128	131	128	22.1	22.0	23.1	20.2	30.4	23.4	23.4	23.8	23.5
1932....	266	279	265	283	300	289	280	267	279	65.5	73.2	66.6	72.7	75.1	73.6	71.8	66.4	70.6
1933....	391	340	374	376	305	354	352	365	357	85.8	77.9	83.8	83.3	65.9	78.9	78.5	80.6	79.3
1934....	319	311	326	329	310	273	325	359	319	58.9	60.4	61.8	61.2	57.0	49.5	61.4	68.7	59.9
1935....	425	421	437	428	356	414	414	413	414	92.6	96.6	97.5	94.3	79.1	91.4	93.0	91.7	92.0
1936....	279	288	294	284	179	263	263	268	265	60.8	63.2	64.8	63.2	38.1	57.4	57.0	59.7	58.0
1937....	447	305	384	390	306	363	371	365	366	100.4	65.4	81.4	87.7	68.6	79.5	82.0	80.5	80.7
1938....	225	223	238	232	234	228	231	233	230	45.4	44.7	47.4	46.2	45.6	45.4	45.9	46.3	45.9
1924—30	214	212	209	213	212	203	214	219	212	45.5	47.0	44.0	45.9	45.4	43.0	46.0	47.6	45.5
1931—38	309	286	306	304	270	289	296	300	295	66.5	62.9	65.8	66.1	57.5	62.4	64.1	64.7	63.7
1924—38	265	251	260	262	243	249	258	262	256	56.6	55.5	55.6	56.6	51.8	53.8	55.7	56.7	55.2

mindre Stigning for forøget Kalitilførsel. Ved Undladelse af Kvælstof (e) er der derimod gennemsnitlig en lille Udbytte-nedgang, men denne er ikke nær saa stor som for de øvrige Afgrøders Vedkommende, og som Forklaring herpaa kan an-føres, at Skimmelangrebet synes at have været værst i de kvælstofgødede Parceller med den noget kraftigere Top, hvilket er anført i Bemærkningerne i 1931, ligesom ogsaa Udbytte-tallene bekræfter Forholdet, idet de ikke kvælstofgødede Par-celler (e) i de 5 forannævnte Skimmelaar gennemsnitlig har givet 25 hkg Knolde mere end Spørgsmaal d (167 mod 142 hkg), medens e-Parcellerne i de øvrige og delvis skimmelfrie Aar har givet 41 hkg mindre end Spørgsmaal d (280 mod 321 hkg).

Sandpaaførsel har gennemgaaende givet en lille Udbytte-stigning, størst i Tørstofudbyttet, men Udslagene har varieret stærkt fra Aar til Aar.

Som det fremgaar af Tabellerne følges Knoldudbyttet og Tørstofudbyttet nogenlunde, men der er dog nogle smaa Af-vigelser foraarsaget af Ændring af Tørstofindholdet, og nede-nstaaende er derfor angivet Tørstofprocenten for de enkelte Gød-ninger og Sandbelægninger, dels i Gennemsnit af hver af de to Perioder og dels som Middel af hele Forsøgstiden.

	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	
1924—30	20.0	21.3	20.2	20.6	20.7	20.2	20.6	20.9	20.6
1931—38	21.1	21.7	21.4	21.4	21.1	21.3	21.4	21.3	21.4
1924—38	20.6	21.5	20.9	21.0	20.9	20.8	21.0	21.1	21.0

Som det vil ses, ligger Tørstofprocenten i de staldgødede Parceller (a) lidt lavere end i de kunstgødede, ligesom der er en Antydning af, at 1 Kunstgødning (b) er højere end de efterfølgende Spørgsmaal med forøget Kalitilskud. Derimod har Undladelse af Kvælstof (e) ikke paavirket Tørstofprocenten. Overfor Sandbelægningen har der i første Periode været tydeligt Udslag til Fordel for Sandpaaførsel, medens denne Forskel helt er forsvundet i den sidste Periode.

Planteantallet er optalt igennem den sidste Omdrift, og der har været fuld Plantebestand med Undtagelse af 1931, hvor der manglede 2 pCt. i de ikke sandbelagte Parceller.

Bestemmelse af Knoldstørrelse, der er gennemført siden 1927, giver en Antydning af, at Staldgødning har givet lidt større Knolde end Kunstgødning, ligesom Sandbelægning ogsaa har medført en lille Stigning i Størrelsen.

Græs.

Udlæget er de 5 første Aar foretaget i Havre, derefter 1 Aar i Blandsæd og de sidste 10 Aar i Byg. Til 1. Aars Markerne er der ikke tilført Kvælstofgødning, 2. og 3. Aar er der til de kvælstofgødede Kunstgødningsparceller (b—d) i 1. Periode tilført 35 og i sidste 20 kg Kvælstof pr. ha. Som tidligere omtalt, er der i første Omdrift i den staldgødede Afdeling (a) givet samme Mængde Kvælstof, Fosforsyre og Kali som i Spørgsmaal b = 1 Gødning, og i den sidste Omdrift den dobbelte Mængde = 2 Gødning. Paa Grundlag af de udførte Staldgødnings- og Ajleanalyser blev der i 2. og 3. Aars Græs foretaget Regulering af Omdriftens Gødningsstilførsel ved Ændring af Ajle-, Superfosfat- og Kalimængderne, og da Analyserne gennemgaaende har været højere end oprindelig paaregnet, har Reguleringen medført Anvendelse af mindre Mængder i Græsmarkerne, end de i Planen anførte. Fosforsyre- og Kaligødning er i Reglen udbragt sidst i Marts, Kvælstofgødning sidst i April og Ajle sidst i April til først i Maj.

Frøet er saaet 1—2 Uger efter Dæksæden, og Saatiden varierer stærkt efter Aarenes Væjrforhold, men ligger dog mel-

Tabel 9. Græsmarker, Middeludbytte.
hkg Hø pr. ha.

Aar	Gødskning					cm Sand			Middel	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5.0		a	b	c	d	e	0	2.5	5.0	
	1. Brugsaar									2. Brugsaar								
1924....	17.0	12.4	12.9	14.7	19.2	12.6	14.6	18.5	15.2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1925....	31.0	24.2	23.9	24.0	22.6	22.6	25.0	27.9	25.2	43.0	49.9	53.1	47.9	36.3	43.0	46.5	48.5	46.0
1926....	43.0	37.8	41.0	35.1	40.8	43.7	40.3	34.5	39.5	56.0	64.8	70.1	70.9	43.9	61.3	62.1	59.9	61.1
1927....	22.1	17.6	21.2	20.7	26.8	25.6	21.0	18.5	21.7	51.3	53.4	57.4	54.7	35.4	49.2	50.6	51.6	50.5
1928....	21.1	19.7	20.7	20.5	22.8	21.9	21.0	20.0	21.0	38.1	52.4	53.6	51.5	27.2	43.0	45.4	45.3	44.6
1929....	30.2	25.7	25.7	25.3	26.2	28.9	25.9	25.0	26.6	45.0	54.6	56.3	51.3	32.2	46.7	47.8	49.2	47.9
1930....	59.1	50.4	50.2	50.6	48.0	60.9	46.4	47.7	51.7	55.5	64.5	63.8	63.8	42.4	58.1	62.6	53.4	58.0
1931....	58.0	52.8	52.2	50.5	50.4	52.9	53.1	52.3	52.8	64.6	64.3	62.3	65.9	49.1	56.6	62.9	64.3	61.3
1932....	33.0	31.6	27.3	30.8	27.3	30.3	30.5	29.3	30.0	44.4	45.3	44.1	47.8	42.5	41.4	46.1	47.0	44.8
1933....	46.0	43.8	45.0	44.6	47.2	47.4	44.3	44.2	45.3	33.1	45.9	41.1	38.9	28.0	36.0	37.8	38.3	37.4
1934....	59.3	49.2	55.0	49.0	36.3	47.5	49.2	52.6	49.8	43.4	48.4	51.1	49.8	27.7	44.2	42.3	45.7	44.1
1935....	31.5	29.2	28.1	25.6	24.9	23.7	27.8	32.0	27.8	35.7	36.4	37.4	34.1	22.0	29.1	32.2	38.1	33.1
1936....	41.2	27.0	28.4	27.8	29.8	27.8	27.9	36.8	30.8	29.6	41.4	36.5	36.6	23.8	30.8	34.2	35.7	33.6
1937....	34.2	33.6	30.1	33.6	32.4	25.1	33.0	40.2	32.8	35.0	34.8	35.8	32.2	20.9	27.8	30.7	36.7	31.7
1938....	76.3	62.4	56.5	66.5	51.9	61.9	65.8	60.4	62.7	46.8	52.5	49.6	51.4	41.3	42.4	49.9	52.6	48.3
1924—30	31.9	26.8	27.9	27.3	29.5	30.9	27.7	27.4	28.7	48.2	56.6	59.0	56.7	36.2	50.2	52.5	51.3	51.3
1931—38	47.4	41.2	40.3	41.1	37.5	39.6	41.4	43.5	41.5	41.5	46.1	44.8	44.6	31.9	38.6	42.0	44.8	41.8
1924—38	40.2	34.5	34.5	34.6	33.8	35.5	35.0	36.0	35.5	44.4	50.6	50.9	49.8	33.8	43.6	46.5	47.6	45.9
	3. Brugsaar									Gennemsnit af alle 3 Brugsaar								
1924 ¹⁾ ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17.0	12.4	12.9	14.7	19.2	12.6	14.6	18.5	15.2
1925 ¹⁾ ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37.0	37.1	38.5	36.0	29.5	32.3	35.8	38.2	35.6
1926....	48.9	59.6	64.9	60.3	43.5	52.9	55.3	58.2	55.5	49.3	54.1	58.9	55.4	42.7	52.6	52.6	50.9	52.0
1927....	51.7	56.7	58.3	57.1	33.3	49.7	50.6	53.9	51.4	41.7	42.6	45.6	44.2	31.8	41.5	40.7	41.3	41.2
1928....	35.1	52.0	55.7	55.1	36.7	42.9	47.4	50.4	46.9	31.4	41.4	43.3	42.4	28.9	35.9	37.9	38.6	37.5
1929....	34.0	48.8	49.8	43.5	24.7	38.9	41.2	40.5	40.2	36.7	43.0	43.9	40.0	27.7	38.2	38.3	38.2	38.2
1930....	34.9	51.9	53.3	50.0	31.5	47.4	44.2	41.8	44.5	49.8	55.6	55.8	55.1	40.6	55.5	51.1	47.6	51.4
1931....	34.7	48.2	49.0	47.8	34.0	43.9	41.5	42.8	42.7	52.4	55.1	54.5	54.7	44.5	51.1	52.5	53.1	52.3
1932....	35.7	40.2	38.4	39.5	28.4	33.9	36.6	38.9	36.5	37.7	39.0	36.6	39.4	32.7	35.2	37.7	38.4	37.1
1933....	39.3	49.0	48.3	47.9	38.3	41.8	45.8	46.1	44.6	39.5	46.2	44.8	43.8	37.8	41.7	42.6	42.9	42.4
1934....	44.7	46.5	45.4	46.8	29.9	40.8	42.3	44.9	42.7	49.1	48.0	50.5	48.5	31.3	44.2	44.6	47.7	45.5
1935....	24.0	26.8	29.4	24.0	17.5	24.1	23.1	25.8	24.3	30.4	30.8	31.6	27.9	21.5	25.6	27.7	32.0	28.4
1936....	40.0	47.9	48.0	47.7	26.5	39.8	40.4	45.9	42.0	36.9	38.8	37.6	37.4	26.7	32.8	34.2	39.5	35.5
1937....	42.3	38.2	38.1	35.5	26.6	34.4	37.2	36.9	36.2	37.2	35.5	34.7	33.8	26.6	29.1	33.6	37.9	33.6
1938....	36.5	38.1	39.1	35.7	26.1	31.1	34.0	40.3	35.1	53.2	51.0	48.4	51.2	39.8	45.1	49.9	51.1	48.7
1924—30	40.9	53.8	56.4	53.3	34.0	46.3	47.8	48.9	47.7	39.8	44.2	46.2	44.3	33.0	41.6	41.6	41.4	41.5
1931—38	37.2	41.8	42.0	40.6	28.4	36.2	37.6	40.2	38.0	42.0	43.1	42.3	42.1	32.7	38.1	40.4	42.8	40.4
1924—38	38.6	46.5	47.5	45.5	30.5	40.1	41.5	43.6	41.7	41.1	43.5	43.9	43.0	32.8	39.6	40.9	42.2	40.9

¹⁾ Gennemsnitstallene for alle Brugsaar omfatter i 1924 kun 1. og i 1925 kun 1. og 2. Brugsaar.

lem Midten af April og Midten af Maj. Der er saet 36 kg pr. ha. Frøblandingen var i 1. Omdrift: 3 Rødkløver, 3 Alsike, 6 Alm. Rajgræs, 6 Timothe, 6 Engsvingel, 6 Hundegræs, 2 Eng Rapgræs, 2 Alm. Rapgræs og 2 Eng Rævehale, og i 2. Om-

drift: 3 Halvsildig Rødkløver, 3 Alsike, 14 Alm. Rajgræs Erh. Fr., 8 Timothe og 8 Engsvingel, alt i kg Frø pr. ha.

I de fleste Aar er 1. Slæt høstet i sidste Uge af Juni eller første Uge af Juli, men i enkelte Aar dog før eller efter. I 1. og 2. Aars Mark er der høstet 2. Slæt i September, men den har i Reglen været lille og er ikke vejjet, og 3. Aars Mark er ompløjet umiddelbart efter 1. Slæt, saa de foreliggende Resultater omfatter kun 1. Slæt af hvert Brugsaar. Resultatet af Forsøgene fremgaar af Hovedtabellen S. 37 og af Tabel 9, hvor der er opført Udbytte af hkg Hø pr. ha, beregnet med et Indhold af 85 pCt. Tørstof, henholdsvis af Enkeltafgrøder og som Middeludbytte af de enkelte Gødsknings- og Sandbelægningsspørgsmaal. Det vil bemærkes, at Udbyttet nærmest er lille, men det maa dog i denne Forbindelse erindres, at det kun omfatter 1 aarlig Slæt, og selv om 2. Slæt gennemgaaende har været mindre endnu, vilde den dog have øget det samlede Udbyttetal, ligesom man antagelig ogsaa ved Afgræsning af Arealet kunde have produceret nogle flere Foderenheder. Det vil endvidere bemærkes, at 2. Aars Markerne gennemgaaende har givet det største Udbytte, og at de navnlig er overlegne i første Periode, hvor 1. Aars Markerne var ret svage, grundet paa svigtende Bælgplantebestand. Staldgødningsspørgsmaalet (a) har givet større Udbytte end de kunstgødede (b) i 1. Brugsaar, men noget mindre i 2. og er betydeligt underlegen i 3. Aars Markerne. Undladelse af Kvælstofgødning (e) staar i 1. Brugsaar med det største Bælgplanteindhold, i Udbytte nærmest lige med det kvælstofgødede (d), men i 2. og navnlig i 3. Aar har det givet betydeligt mindre, og staar da som det lavestydende af alle Gødskningerne. Der har derimod ikke været paaviselig Forskel ved Ændring af Fosforsyre- og Kalimængderne, ligesom der heller ikke har været stort Udslag for Paaførsel af Sand, men 2. og 3. Brugsaar viser dog en lille Fordel for Sandbelægningen.

Der er hvert Aar foretaget Bestemmelse af Plantebestandens botaniske Sammensætning, og i Gennemsnit af alle Aarene er opnaaet omstaaende Resultat, angivet i pCt. af Høvægten.

Bælgplanteindholdet har varieret meget stærkt fra Aar til Aar, og har gennemgaaende været lavt i den første Omdrift — i Særdeleshed paa den ikke sandbelagte Afdeling. Det har været størst og har holdt sig bedst i den staldgødede (a) og

	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	
1. Brugsaar:									
Bælgplanter.....	17	16	15	16	18	10	15	25	16
Græsser.....	68	68	66	64	51	61	68	62	64
Ukrudt.....	15	16	19	20	31	29	17	13	20
2. Brugsaar:									
Bælgplanter.....	17	10	10	9	15	10	12	15	12
Græsser.....	63	65	68	67	50	58	63	66	63
Ukrudt.....	20	25	22	24	35	32	25	19	25
3. Brugsaar:									
Bælgplanter.....	5	2	2	2	4	2	3	4	3
Græsser.....	75	81	82	80	67	73	78	80	77
Ukrudt.....	20	17	16	18	29	25	19	16	20

den ikke kvælstofgødede Afdeling (e). Overfor Sandbelægning har Bælgplanterne reageret stærkt til Fordel for denne, og i flere Aar, især i første Omdrift, har de endog manglet helt i den ikke sandbelagte Afdeling. Indholdet af Græsser har været størst i 3. Brugsaar, og det har i alle 3 Aar været lavest i den ikke kvælstofgødede Afdeling (e). Ukrudtsindholdet, der fortrinsvis bestod af Fløjelsgræs (*Holcus lanatus*) og Rødknæ (*Rumex acetosella*), har været stort, og størst hvor Kulturplanterne har svigtet, nemlig uden Kvælstofgødskning (e), uden Sandpaaførsel og almindeligvis i de Aar, hvor Bælgplanterne mangler.

Oversigt over Forsøgsresultaterne.

Ved at omregne de høstede Afgrøder i Foderenheder¹⁾ kan man foretage en direkte Sammenligning mellem de forskellige Afgrøder, ligesom man derved kan faa en samlet Oversigt over de enkelte Gødsknings- og Sandbelægningssspørgsmaal. En saadan Beregning er foretaget i Tabel 10, hvor det aarlige Middeludbytte er angivet i hkg Foderenheder pr. ha: 1) for de enkelte Afgrødearter i Gennemsnit af alle Aar, de har været dyrket, 2) for de enkelte Aar i Gennemsnit af alle Afgrøder det paagældende Aar og 3) for de enkelte Marker i Gennemsnit af alle Aar.

Hvad de enkelte Afgrøder angaar, vil man se, at deres Udbytte har været meget forskelligt. Kartofler og Turnips var stær-

¹⁾ Til en Foderenhed er beregnet 1.0 kg Rug, Byg eller Ærter, 1.2 kg Havre, 1.1 kg Blandsæd, 1.1 kg Kartoffel- eller Roetørstof, 2.5 kg Hø og 5.0 kg Halm.

Tabel 10. Middeludbytte.
hkg Foderenheder pr. ha.

	Antal Forsøg	Gødskning					cm Sand			Middel
		a	b	c	d	e	0	2,5	5	
Enkelte Afgrøder, Middel af alle Aar										
Rug 1924—38.....	15	20.5	26.5	27.2	25.5	18.0	20.9	24.6	25.1	23.5
Havre 1923—38	21	31.3	31.9	32.2	31.8	25.9	28.0	32.5	31.4	30.6
Byg 1929—38	10	31.0	29.5	29.6	29.3	21.2	27.0	28.5	28.8	28.1
Blandsæd 1928.....	1	25.7	25.9	27.4	25.6	18.8	21.5	26.5	26.1	24.7
Ærte-Staldfoder 23, 24 og 29	3	17.8	21.6	22.0	21.2	16.4	19.2	19.8	20.4	19.8
Ærter, modne 25, 26 og 28 .	3	15.2	15.9	15.3	15.5	15.3	14.0	16.2	16.1	15.4
Turnips 1930—38.....	9	48.5	43.6	45.7	44.5	37.4	41.5	45.2	45.0	43.9
Kartofler 1924—38.....	15	51.5	50.4	50.6	51.5	47.1	48.5	50.6	51.6	50.2
1. Aars Græs 1924—38	15	16.1	13.8	13.8	13.8	13.5	14.2	14.0	14.4	14.2
2. » » 1925—38	14	17.8	20.2	20.4	19.9	13.5	17.4	18.6	19.0	18.4
3. » » 1926—38	13	15.5	18.6	19.0	18.2	12.2	16.1	16.6	17.4	16.7
Gens. af Græsmarkerne	42	16.5	17.4	17.6	17.2	13.1	15.9	16.3	16.9	16.4
Enkelte Aar, Middel af alle Afgrøder										
1923	3	28.3	33.0	32.1	32.5	27.7	27.2	33.6	31.4	30.7
1924	6	13.2	15.6	16.6	16.2	14.7	14.3	16.1	15.3	15.3
1925	7	25.5	26.6	27.2	26.6	22.3	23.8	27.4	25.6	25.6
1926	7	28.6	31.2	30.9	30.5	27.9	27.5	31.5	30.5	29.8
1927	8	18.5	19.6	20.0	19.7	15.8	17.3	19.3	19.6	18.7
1928	8	23.5	25.9	26.4	25.9	21.3	21.1	25.7	27.0	24.6
1929	8	27.9	30.9	30.5	29.8	22.6	27.4	28.7	29.0	28.4
1930	8	25.6	27.3	27.6	27.4	21.7	25.6	26.0	26.2	25.9
1931	8	28.0	27.7	27.6	26.9	22.2	23.9	27.1	28.5	26.5
1932	8	29.3	28.9	28.3	28.2	25.7	26.8	28.8	28.8	28.1
1933	8	31.2	30.6	31.3	30.7	24.3	28.5	30.0	30.4	29.6
1934	8	34.7	33.3	34.2	32.9	27.2	30.5	33.0	33.8	32.5
1935	8	31.6	32.2	32.5	31.4	23.6	29.7	30.5	30.6	30.3
1936	8	25.8	27.3	27.6	27.3	18.5	24.6	25.3	26.1	25.3
1937	8	36.5	32.3	34.5	34.4	26.4	31.0	33.3	34.1	32.8
1938	8	31.7	32.1	32.7	32.8	27.2	30.2	31.7	32.0	31.3
1923—30	55	23.9	26.3	26.4	26.1	21.7	23.0	26.0	25.6	24.9
1931—38	64	31.1	30.6	31.1	30.6	24.4	28.2	30.0	30.5	29.6
1923—38	119	27.5	28.4	28.7	28.3	23.1	25.6	28.0	28.1	27.2
Enkelte Marker, Middel af alle Aar										
Mark I 1924—38	15	28.7	29.3	30.1	30.0	24.2	27.0	28.8	29.6	28.5
» II 1924—38	15	24.8	25.8	26.8	25.3	20.4	23.9	24.8	25.1	24.6
» III 1923—38	16	24.3	26.7	26.7	26.6	21.5	23.9	25.5	26.0	25.1
» IV 1926—38	13	34.7	32.6	33.9	34.4	29.4	31.8	33.9	33.4	33.0
» V 1925 og 1927—38	13	32.0	32.3	31.9	32.8	25.2	29.4	31.7	31.5	30.9
» VI 1924—38	15	25.9	27.7	27.3	26.9	22.1	24.9	26.8	26.2	26.0
» VII 1923—38	16	25.5	26.4	27.1	25.2	21.2	22.1	26.0	27.1	25.1
» VIII 1923—38	16	27.8	27.9	28.1	27.5	21.4	24.4	27.6	27.6	26.5

kest ydende henholdsvis med gennemsnitlig 50.2 og 43.9 hkg F.-E. pr. ha, og Kartofler staar saaledes højest af samtlige Afgrøder, men de er tillige stærkest varierende fra Aar til Aar, nemlig fra 10.9 hkg F.-E. i det stærke Skimmelaar 1927 til 83.7 i 1935. Turnips har været mere konstant, og har kun svinget mellem 28.3 og 50.9 hkg F.-E. I den næste Gruppe kommer Havre, Byg og Rug med gennemsnitlig henholdsvis 30.6, 28.1 og 23.5 hkg F.-E., men disse Tal giver dog ikke det rigtige Billede af Kornarternes indbyrdes Forhold, idet der kun har været dyrket Byg i den sidste Periode, hvor Afgrøderne gennemgaaende laa højest, og tages derfor Gennemsnit af denne Periode alene, bliver Rækkefølgen den samme, men Forholdet noget ændret, nemlig Havre 31.5, Byg 28.3 og Rug 25.4 hkg F.-E. Der har ogsaa her været nogen Variation i Udbyttets Størrelse fra Aar til Aar, stærkest for Havre, og med Undtagelse af 1924, hvor Rugen delvis frøs væk, mindst for denne Kornart. I den laveste Udbytteklasse kommer Ærte-Staldfoder med 19.8, Græsmarkerne med gennemsnitlig 16.4 og modne Ærter med 15.4 hkg F.-E., men for Græsmarkernes Vedkommende maa det erindres, at Udbyttet, som tidligere anført, kun omfatter første Slæt, og der er ogsaa indenfor Græsmarkerne ret store Variationer fra Aar til Aar.

Af Gennemsnitsudbyttet i de enkelte Aar vil man se, at der ogsaa her er nogen Variation fra Aar til andet, men Forskellen er dog ikke saa stor, som hvor der er Tale om Enkelt-afgrøder, idet de forskellige Plantearter stiller forskelligt Krav til Vejrliget, hvorved det aarlige Gennemsnit af alle Afgrøder i nogen Grad udjævnes. Det vil tillige ses, at Udbyttet har været større i den sidste end i den første Omdrift, og en Beregning af 5-aarige Gennemsnit med 2 Aars Forskydning (idet 1923, hvor der kun høstedes 3 Afgrøder, er holdt udenfor), giver følgende Resultat i hkg Foderenheder pr. ha:

	Gødskning					cm Sand			Middel
	a	b	c	d	e	0	2.5	5	
1924—28	21.9	23.8	24.2	23.8	20.4	20.8	24.0	23.6	22.8
1926—30	24.8	27.0	27.1	26.7	21.9	23.8	26.2	26.5	25.5
1928—32	26.9	28.1	28.1	27.6	22.7	25.0	27.3	27.9	26.7
1930—34	29.8	29.6	29.8	29.2	24.2	27.1	29.0	29.5	28.5
1932—36	30.5	30.5	30.8	30.1	23.9	28.0	29.5	29.9	29.2
1934—38	32.1	31.4	32.3	31.8	24.6	29.2	30.8	31.3	30.4

Saa vel indenfor de enkelte Gødsknings- og Sandbelægnings-spørgsmaal, som i det samlede Middeludbytte har der igennem hele Forsøgstiden været en jævn Udbyttetigning, og selv om Ændringen af Sædskiftet sammen med Anvendelse af mere yderige Sorter og Stammer har haft størst Betydning, maa Stigningen dog for en Del tilskrives Jordens forbedrede Kulturtilstand og Gødningskraft.

Da Forsøget har ligget i 2 Omdrifter (16 Aar), og Afgrøderne i Lighed med almindelig Driftsform har vandret fra Mark til Mark, vil det ses, at hver Afgrødeart har været dyrket lige mange Gange i hver Mark. De enkelte Marker kan derfor betragtes som selvstændige Forsøg, og ved at gøre Resultaterne op markvis faar man 8 Resultater, som hver for sig skulde vise det samme som Hovedopførelsen, eller med andre Ord tjene som Kontrol paa dennes Sikkerhed.

I Tabel 10 er foretaget en saadan Opgørelse, hvor der i hkg F.-E. pr. ha er opført det gennemsnitlige Udbytte for de enkelte Gødsknings- og Sandbelægnings-spørgsmaal. Det vil ses, at Afgrøden ikke har været lige stor i alle Marker, men dette skyldes dog i nogen Grad, at der i de første Aar manglede nogle Afgrøder, og det vil saaledes ses, at de to højest ydende Marker (IV og V) ikke var med i det daarlige Aar 1924, og endvidere kan den Omstændighed, at den enkelte Afgrøde ikke er dyrket samme Aar i alle Marker, faa nogen Betydning, især for Kartoflerne, der har varieret saa stærkt fra Aar til Aar, og saaledes har den lavestydende Mark (II) kun haft Kartofler i 1 Aar (mod 2 i alle de øvrige Marker), og dette Aar var endda et lavtydende Skimmelaar (1931). Virkningen af de enkelte Gødsknings- og Sandbelægnings-spørgsmaal har dog været meget nær ens i alle Markerne, og er saaledes en Støtte for Hovedopførelsen. En lille Undtagelse dannes dog af Mark IV og V, hvor Staldgødning er lidt bedre end Kunstgødning, men dette kan skyldes, at disse Marker mangler 3 Aar af første Omdrift, hvor der kun gødedes halvt saa stærkt med Staldgødning som i sidste Omdrift.

Som Hovedresultater af de enkelte undersøgte Spørgsmaal kan anføres følgende.

Gødskning.

Der er prøvet 5 forskellige Gødskninger med Ændring af de forskellige Gødningsarters Mængde, idet 1 Gødning svarer til en aarlig Tilførsel af 30 kg Kvælstof (= 1 Kvælstof), 30 kg Fosforsyre (= 1 Fosforsyre) og 70 kg Kali pr. ha (= 1 Kali).

a. Staldgødning og Ajle. Der tilførtes 40 Tons Staldgødning pr. ha til Rodfrugt og 10—16 Tons Ajle til 2. og 3. Aars Græs samt saa stort Tilskud af Fosforsyre- og Kaligødning, saa der i 1. Omdrift med 1 Rodfrugtafgrøde blev givet 1 Gødning og i 2. Omdrift med 2 Rodfrugtmarker 2 Gødning. Ved Sammenligning af den staldgødede Afdeling med Spørgsmaal b, der i hele Forsøgstiden har faaet 1 Gødning i Kunstgødning, vil man se, at i 1. Omdrift, hvor der blev gødet lige stærkt i begge Afdelinger, gav Kunstgødning 2.4 hkg F.-E. mere end Staldgødning, og i sidste Omdrift, hvor der gødedes dobbelt i Staldgødningsafdelingen, gav denne 0.5 hkg F.-E. mere end Kunstgødning. Overfor de enkelte Afgrøder har Forholdet været noget forskelligt, hvilket for en Del hænger sammen med, at Staldgødning og Ajle er givet til de enkelte Afgrøder, medens Kunstgødningen er fordelt til alle Afgrøder.

b. 1 Gødning i Kunstgødning, svarende til 30 kg Kvælstof, 30 kg Fosforsyre og 70 kg Kali aarlig, har givet 26.3 hkg F.-E. i 1. og 30.6 i 2. Omdrift, og dette Spørgsmaal, der er beregnet som Normalgødskning, danner Udgangspunktet for de øvrige Gødskninger.

c. 1 Kvælstof, 1 Fosforsyre og $1\frac{1}{2}$ Kali i Kunstgødning, svarende til 30 kg Kvælstof, 30 kg Fosforsyre og 105 kg Kali aarlig, har i 1. Omdrift givet 0.1 og i 2. Omdrift 0.5 hkg F.-E. mere end 1 Gødning (b), og Forøgelsen af Kalitilskudet med 50 pCt. har saaledes nærmest været uden Virkning, idet de smaa Udslag maa antages at ligge indenfor Forsøgsfejlenes Grænse. Indenfor de enkelte Afgrødearter er der heller ikke stor Forskel, men der synes dog at være lidt bedre Resultat for Turnips og Rug, idet de har givet henholdsvis 2.1 og 0.7 hkg F.-E. for en Forøgelse af Kalimængden, men Udslagene er dog smaa og usikre.

d. 1 Kvælstof, $1\frac{1}{2}$ Fosforsyre og $1\frac{1}{2}$ Kali i Kunstgødning, svarende til 30 kg Kvælstof, 45 kg Fosforsyre og 105 kg Kali aarlig, har i 2. Omdrift givet samme og i 1. Omdrift 0.2 hkg mindre end 1 Gødning (b), altsaa meget nær

samme Udbytte. Sammenlignet med Spørgsmaal c er Udbyttet i begge Perioder en Smule lavere (0.3 og 0.5 hkg F.-E.), men ogsaa disse Udslag maa siges at ligge indenfor Forsøgsfejlenes Grænse, saaledes at der, taget som Gennemsnit af Forsøget, heller ikke har været Udslag for Forøgelse af Fosforsyremængden. Overfor de enkelte Afgrøder har der været en lille Forskel, idet Fosforsyreforøgelsen har forøget Kartoffeludbyttet med 0.9 og nedsat Udbyttet af Rug med 1.7 og af Turnips med 1.2 hkg F.-E. pr. ha, men ogsaa disse Udslag er smaa og usikre.

e. Uden Kvælstof, $1\frac{1}{2}$ Fosforsyre og $1\frac{1}{2}$ Kali i Kunstgødning, svarende til 45 kg Fosforsyre og 105 kg Kali aarlig, har derimod givet betydeligt lavere Udbytte, og minder nærmest om det ugødede Spørgsmaal i et almindeligt Gødningsforsøg. Sammenlignet med Spørgsmaal d, der har faaet samme Fosforsyre- og Kalimængde, har Undladelse af Kvælstofgødskning bevirket en Nedgang i Udbyttet paa 4.4 i første og 6.2 hkg F.-E. i sidste Omdrift, ligesom de enkelte Aar alle viser en tydelig og stor Nedgang. Det samme gør sig gældende overfor de enkelte Afgrøder med Undtagelse af modne Ærter og af 1. Aars Græs, til hvilket sidste der dog ikke er tilført Kvælstof i noget af Spørgsmaalene. Kærne kvaliteten i Rug og Byg var lidt daarligere end i de øvrige Gødskninger, medens Tørstofprocenten i Turnips var steget stærkt. Gang paa Gang anføres i Forsøgsbemærkningerne, at Undladelse af Kvælstoftilskud gav svagere Planter med mere lysegrøn Farve, og at Afgrøden i det hele blev tynd og spids, samtidig med at den blev stærkere fyldt med Frøkrudt. I Kartoffelmarkerne, hvor Toppen ogsaa i dette Spørgsmaal var svagere end i de øvrige, var Angrebet af Kartoffelskimmel i Skimmelaarene ikke saa ondartet, som hvor der var givet Kvælstofgødning.

Gødskningsspørgsmaalene har saaledes vist, at givet med lige stor Gødning, har Staldgødning været Kunstgødning lidt underlegen, men ved dobbelt Staldgødning har denne givet en Smule større Udbytte. Undladelse af Kvælstofgødskning har medført stor Udbyttenedgang, medens der ikke har været Udslag for Forøgelse af Fosforsyre- og Kalimængderne.

Sandbelægning.

I 1911 paaførtes Sand i 8 m brede Bælter tværs over alle Markskifter efter Planen: 1) Ingen Sandbelægning, 2) $2\frac{1}{2}$ cm og 3) 5 cm Sand. I Aarene indtil 1923 blev Markerne dyrket som almindelig Agerkultur, saaledes at det paaførte Sand var godt indblandet i Pløjelaget forinden Forsøgets Paabegyndelse i 1923.

1. Ingen Sandbelægning har i Gennemsnit af alle Gødskninger givet 23.0 hkg F.-E. i første og 28.2 pr. ha i sidste Omdrift, og viser saaledes en ret stærk Stigning igennem Forsøgstiden. I Bemærkningerne til Forsøgene fremhæves ofte, at Nattefrost har gjort størst Skade, hvor der ikke er paaført Sand, og det stærkeste Indtryk heraf faar man i 1924, hvor Rugen frøs helt bort paa disse Parceller. Efter Bortfrysningen har Frøkrudtet i Reglen bredt sig i tilsvarende Grad.

2. 2.5 cm Sand har givet et ret stort Udslag, idet det gennemsnitlig i første Omdrift har forøget Udbyttet med 3.0 og i sidste med 1.8 hkg F.-E. pr. ha mod den ikke sandbelagte Afdeling. Der er saaledes betydelig større Udslag i første end i sidste Periode, og Aarsagen maa næppe søges i aftagende Virkning af Sandbelægningen, men i den Omstændighed, at Jordens Kulturtilstand og Gødningskraft — og dermed dens Evne til at give sikre Afgrøder — er forbedret forholdsvis stærkest paa de ikke sandbelagte Arealer. Overfor de enkelte Afgrøder har Sandpaaførsel forholdt sig forskelligt, idet der er store Udslag til Korn og Rodfrugter, men næsten ingen Udbyttestigning til Græs. Samtidig med Udbytteforøgelsen har der gennemgaaende ogsaa fundet en mindre Kvalitetsforbedring Sted, idet der i Kornmarkernes Kærneafgrøde er sket en lille Forøgelse baade af Rumvægt og Kornvægt, i Rodfrugterne en lille Forøgelse af Tørstofprocenten og i Græsmarkerne af Bælplanteindholdet efter Sandpaaførsel.

3. 5 cm Sand. Forøgelse af Sandlagets Tykkelse fra 2.5 til 5 cm har ikke forøget Udbyttet, idet det i Gennemsnit i første Omdrift har givet 0.4 hkg F.-E. mindre og i sidste 0.5 mere end den lille Sandmængde, ligesom der heller ikke kvalitetsmæssig er paaviselig Forskel.

Paaførsel af 2.5 cm Sand har saaledes til almindelig Agerkultur været en gavnlige Foranstaltning, saavel udbyttmæssigt

som kvalitetsmæssigt, medens der ikke har været Udslag for yderligere Forøgelse af Sandmængden. Hvor derimod Arealerne alene skal bruges til Græskultur, synes Sandpaaførsel paa Grundlag af de her omhandlede Forsøg at have mindre Interesse, men det skal dog bemærkes, at der her er Tale om 3-aarige Græsmarker i almindeligt Sædskifte og ikke om varige Græsmarker, hvor Forholdet muligt kan ændres noget.

Da det paaførte Sand har betydelig højere Vægtfylde end den svampede og porøse Højmose, kunde der være Grund til at vente, at Sandet i Tidens Løb vilde synke nedad og forsvinde fra Pløjelaget, men endnu efter de 27 Aar, der er forløbet siden Sandpaaførselen i 1911, synes der ikke at være Tegn herpaa, idet der stadig i Marken er den samme iøjnefaldende store Forskel paa Tilstanden af de sandbelagte og de ikke sandbelagte Arealer, som der viste sig allerede i de første Aar efter Sandpaaførselen.

Ved at kaste Blikket tilbage over Forsøget gennem de mange Aar, kan man ikke undgaa at bemærke en vis Usikkerhed i Afgrødernes Størrelse, og selv om Stabiliteten i de senere Aar er styrket betydeligt, vil man dog se, at Udbyttet i de fleste Tilfælde har været temmelig lavt, i nogle ret godt og kun sjældent helt tilfredsstillende, og Spørgsmaalet bliver da, om man paa Grundlag af de her fremførte Resultater kan tilraade at drive Agerkultur paa saadanne Højmosearealer, eller om man skal holde sig udelukkende til Græsningsdrift.

Som det allerede er berørt i Indledningen, maa Græsningsdrift stadig anses for den bedste Hovedbenyttelsesmaade paa disse Jorder, og de Landbrugere, der ved Siden af deres egentlige Bedrift raader over større eller mindre Højmosearealer, vil da ogsaa staa sig bedst ved udelukkende at benytte disse til Afgræsning og Høslæt. Der findes imidlertid rundt om i Landet store sammenhængende Højmosearealer (alene Vildmoserne udgør over 100 km²), hvor der ved Opdyrkning stadig oprettes nye, selvstændige Mosebrug, og selv om Hovedvægten ogsaa her maa lægges paa Græsningsdrift, faar Spørgsmaalet om Agerkultur dog under saadanne Forhold nogen Interesse, ikke mindst under de seneste Aars Prisforhold, hvor Smørproduktionen har været lidet lønsom og Kødproduktionen kun nogenlunde rentabel, medens Svineopdræt har været godt. Det

vil da være af stor Betydning at kunne avle nogle Kartoffler og lidt Korn, som i Forbindelse med Skummetmælk og eventuelt Valle kan danne Grundlaget for et lønnende Svinehold, ligesom en mindre Roeavl vil være af Interesse for at sikre en nogenlunde ligelig Mælkeproduktion Aaret rundt.

Der vil i saadanne rene Højmosebedrifter være god Brug for mindre Arealer til Agerkultur, hvad enten den udføres som Mellemkultur ved Omlægning af Græsmarkerne eller paa selvstændige Arealer, men for at den kan lykkes, maa Kulturforholdene være i Orden, og i det følgende skal paa Grundlag af nærværende og andre Forsøg og Iagttagelser gives nogle Grundregler for Agerkultur paa Højmose.

Afvandingen maa være i en saadan Orden, at Arealet ikke er vandlidende, og saa man kan færdes paa det til enhver Tid af Aaret, at man kan behandle Jorden med de forskellige Redskaber uden at køre i Bløde, og saaledes, at Saaningen kan udføres rettidig om Foraaret. Herved sikrer man sig, at Planterødderne søger godt ned i Jorden og derfor klarer sig bedre i Tørkeperioder, ligesom man er mindre udsat for Frostskade.

Højmoserne er fra Naturens Haand ret kalkfattige (i nærværende Forsøg laa Reaktionstallet forinden 1. Kalkning omkring 4.5), og det vil derfor i Reglen være nødvendigt at tilføre Kalk eller hellere Mergel, hvorved der samtidig tilføres Mineraljord. Til Afgrøder som Rug, Havre, Kartoffler og Turnips vil et Reaktionstal paa omkring 5.5 være passende, men ønsker man at dyrke Byg eller Bederoer, vil det være fordelagtigt at hæve Reaktionstallet til omkring 6, hvilket sikkert ogsaa vil være en Fordel for Græsmarksbælplanterne.

Bearbejdningen maa saavidt muligt foregaa om Efteraaret, da den lette Jord ved en kraftig Foraarsbehandling let bliver for løs, og om Foraaret maa man afslutte Arbejdet med en tung Tromle. Grønjord maa pløjes, forinden Stankelbenene paabegynder deres Æglægning (sidst i Juli), og i Æglægnings-tiden maa Marken holdes fri for Vegetation.

Som Grundregel for Gødskningen gælder det, at man foruden Fosforsyre- og Kaligødning ogsaa maa tilføre Kvælstof, idet Forsøgene trods Jordens ret store Kvælstofindhold har vist store Udslag for Tilførsel af denne Gødning. Endvidere vil det ofte være nødvendigt at tilføre Kobbbersulfat (Blaasten) for at

modvirke Angreb af Gulspidssyge. Har man Staldgødning til Raadighed, tilføres Roer og Kartoffler ca. 40 Tons pr. ha, i modsat Fald 300—400 kg Kalksalpeter, 200 kg Superfosfat og 150—200 kg 40 % Kaligødning. Til Korn anvendes samme Mængder Fosforsyre- og Kaligødning, men kun ca. 200 kg Kalksalpeter. Der vil dog næppe være noget i Vejen for at erstatte Kvælstof- og Kaligødning med Ajle. Til 1. Aars Græs gødes kun med Fosforsyre og Kali, men naar Bælgplanterne forsvinder maa der tillige tilføres Kvælstof, og ogsaa her er Ajle anvendelig.

Det har vist sig, at en mindre Sandpaaførsel (2.5 cm) har givet en ikke helt lille Udbytteforøgelse, ligesom den har forbedret Afgrødernes Kvalitet, hvorimod en Forøgelse af Sandmængden fra 2.5 cm til 5 cm ikke har medført nogen yderligere Udbyttetigning. Spørgsmaalet bliver derefter, om Paaførsel af den lille Sandmængde, der andrager 250 m³ pr. ha (eller ca. 20 Kubikfavne pr. Td. Ld.), kan betales af den større og bedre Afgrøde, og her maa man i hvert enkelt Tilfælde undersøge Transport- og Arbejdsudgifter. Som almindelig Regel kan det dog siges, at med de øjeblikkelige tariffmæssige Lønninger bliver Sandpaaførsel en noget tvivlsom Forretning, ligesom den heller næppe vil være lønnende paa Arealer, hvor der ikke til Stadighed drives Agerkultur.

Hovedtabeller. Enkeltafgrøder.

Gødskning:	a			b			c			d			e		
	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5
cm Sand:	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5
Rug, Kærneudbytte i hkg pr. ha															
1924	0	3.9	3.5	0	8.8	8.4	0	9.3	8.5	0	9.8	9.9	0	5.3	6.0
1925	9.5	11.8	13.4	11.2	20.5	17.2	16.8	22.3	18.7	12.0	16.0	16.3	9.9	12.6	12.3
1926	14.6	21.0	18.0	17.8	26.0	26.0	15.9	24.0	22.1	15.0	25.3	25.3	14.0	19.8	20.2
1927	8.0	10.6	11.8	12.1	17.3	17.4	13.3	16.1	17.3	14.4	14.9	16.2	8.3	10.3	10.9
1928	8.0	9.5	9.9	11.2	14.6	14.6	11.4	16.7	16.3	11.3	16.5	14.9	9.2	10.1	9.6
1929	9.6	12.0	15.2	16.6	21.7	24.4	15.7	20.7	25.6	14.7	22.6	21.8	7.5	10.9	14.2
1930	15.7	13.5	13.0	14.4	19.4	18.5	14.8	20.7	21.3	12.7	15.6	20.6	10.6	9.8	9.3
1931	10.0	10.5	11.0	12.2	13.9	17.7	13.4	15.3	17.5	10.4	12.0	14.2	9.4	10.2	11.7
1932	14.6	13.0	13.0	15.0	16.5	17.4	16.1	15.3	17.0	14.2	16.9	15.0	11.8	13.1	11.4
1933	17.8	16.1	16.5	20.3	20.3	20.9	17.3	20.1	20.4	20.7	23.2	19.5	13.1	18.1	14.1
1934	24.1	26.3	22.6	24.0	22.9	24.4	27.3	25.7	28.7	24.8	20.9	24.2	20.7	21.6	20.2
1935	15.2	15.0	14.8	18.1	17.9	18.5	17.6	17.9	17.9	15.7	17.0	16.7	11.4	10.2	10.2
1936	14.3	13.0	12.1	17.2	17.7	17.9	17.0	17.5	17.7	17.2	15.3	16.3	9.1	8.6	9.8
1937	19.7	22.4	21.2	23.6	23.6	26.0	23.5	24.7	25.7	21.6	23.2	24.1	14.5	15.3	16.7
1938	13.3	17.8	18.3	18.8	21.1	23.4	19.7	22.6	24.4	18.6	22.0	22.9	11.3	14.6	17.2

(fortsættes)

Hovedtabel (fortsat). Enkeltafgrøder.

Gødskning: cm Sand:	a			b			c			d			e		
	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5
Rug, Halmudbytte i hkg pr. ha															
1924	0	14.6	9.4	0	27.2	30.4	0	28.9	34.0	0	30.0	30.0	0	17.2	14.0
1925	22.0	29.7	28.1	37.0	50.0	45.8	41.7	53.2	48.3	35.5	46.5	49.2	24.1	30.4	27.2
1926	36.3	39.9	36.6	50.6	55.1	53.7	49.8	54.8	54.3	48.4	52.1	52.6	39.8	40.8	40.7
1927	28.5	39.1	42.6	39.7	43.4	57.1	41.3	55.1	56.5	42.4	50.3	56.3	24.2	36.3	38.1
1928	26.8	32.6	39.4	39.7	46.3	48.7	42.6	49.4	52.2	42.4	46.9	47.6	27.7	33.9	34.4
1929	31.0	36.2	39.3	44.4	51.8	49.9	44.8	49.8	55.1	48.4	52.5	51.3	26.9	33.5	31.3
1930	29.8	26.4	26.9	35.8	39.6	41.3	35.8	41.0	40.5	37.5	45.0	44.9	26.0	25.7	26.1
1931	35.4	33.6	36.6	40.4	38.0	46.0	37.5	40.8	41.6	29.0	34.8	35.5	27.1	26.7	27.2
1932	31.1	32.1	30.9	38.9	42.1	42.1	35.8	43.9	43.6	35.3	41.3	36.1	27.9	29.9	28.7
1933	27.6	30.2	28.3	30.8	35.7	34.4	29.5	30.5	33.4	33.1	36.8	30.0	20.7	25.5	28.1
1934	52.5	58.4	52.3	51.3	55.5	57.4	61.0	58.1	62.2	54.6	52.2	51.2	48.9	46.7	46.0
1935	33.8	33.8	33.4	42.9	42.6	41.7	42.2	40.8	39.7	37.9	40.3	40.5	25.3	24.8	24.5
1936	29.4	26.4	25.8	44.7	43.6	44.5	43.2	42.4	45.9	41.6	41.5	41.0	18.8	17.3	18.6
1937	46.2	45.1	44.2	43.9	45.5	47.9	44.2	45.6	48.4	43.1	44.8	47.5	39.9	44.9	41.4
1938	26.9	35.3	38.2	38.9	44.0	45.8	38.3	43.3	46.1	37.1	42.1	44.9	23.4	28.9	34.2

Havre, Kærneudbytte i hkg pr. ha

1923 ¹⁾	21.2	32.6	22.6	16.3	31.2	32.5	18.7	27.9	31.2	18.0	32.5	30.9	22.9	30.6	22.1
1924	18.5	18.4	11.3	17.6	16.3	11.1	15.9	18.7	16.0	16.7	15.8	14.3	16.5	13.6	7.5
1925	9.9	16.6	23.1	5.7	21.0	25.0	7.6	21.2	27.5	8.7	26.5	27.3	7.9	19.8	22.8
1926	27.0	30.0	26.4	21.1	27.7	26.5	14.5	29.6	27.7	14.2	29.2	26.8	15.4	25.7	27.4
1927	16.6	25.2	23.4	7.8	25.3	22.7	14.9	22.2	23.6	7.5	21.5	24.3	8.0	19.2	19.0
1923 ²⁾	21.5	33.7	29.4	17.1	37.0	37.6	19.9	37.2	36.7	18.0	34.0	36.0	15.7	34.3	29.9
1924	7.3	9.1	5.7	9.9	8.9	6.7	11.5	10.4	9.4	10.7	8.5	6.7	11.6	9.5	7.6
1925	14.1	18.9	10.8	10.2	23.3	14.1	8.4	21.8	15.4	12.2	19.4	13.9	14.5	17.7	12.0
1926	33.0	33.1	30.3	27.8	35.4	33.2	24.7	37.4	33.1	25.7	37.9	35.7	32.4	37.5	33.2
1927	27.5	26.8	25.1	21.0	25.9	26.3	19.2	23.3	27.4	21.6	25.7	27.0	24.0	23.9	24.5
1928	27.7	35.3	39.6	16.3	34.9	40.3	13.8	31.8	40.0	10.9	26.5	41.7	15.3	28.9	33.8
1929	27.5	31.5	29.2	26.9	33.6	31.9	27.3	34.1	33.4	28.4	31.2	31.1	20.2	21.8	21.4
1930	25.1	26.1	22.5	26.2	26.9	24.9	21.5	24.4	23.8	21.7	25.1	23.4	18.9	20.0	17.8
1931	26.4	32.1	33.7	11.5	24.2	33.6	14.1	24.7	31.1	22.9	29.6	34.3	16.6	20.1	23.7
1932	6.4	10.1	12.1	2.5	9.6	12.6	2.3	11.5	16.6	2.7	12.8	13.6	4.6	9.6	12.0
1933	13.5	14.0	13.8	9.6	12.5	13.8	8.9	14.1	13.6	7.6	9.8	14.7	5.3	8.5	8.8
1934	35.0	35.6	37.1	33.2	36.0	25.3	28.5	34.0	34.2	29.2	36.4	30.5	24.9	25.2	25.9
1935	33.7	32.9	30.8	32.7	35.4	33.2	30.5	32.3	33.5	31.6	33.5	31.5	23.4	21.5	21.9
1936	20.2	23.0	20.1	20.7	22.8	22.8	20.8	23.9	23.2	21.2	23.7	23.6	15.2	19.0	17.0
1937	31.9	30.8	34.9	36.6	36.4	37.6	34.8	36.7	37.9	35.7	35.4	36.3	23.1	20.7	24.0
1938	30.7	33.0	27.6	34.9	33.5	36.4	33.1	35.8	35.8	35.3	33.5	34.5	30.9	31.9	26.7

Havre, Halmudbytte i hkg pr. ha

1923 ¹⁾	81.4	61.5	39.1	93.8	67.6	57.7	81.8	68.1	55.0	88.4	65.8	52.1	64.0	52.8	36.0
1924	66.4	62.6	61.1	68.2	56.5	59.5	69.8	71.2	59.8	71.3	62.8	61.3	61.2	49.7	40.2
1925	87.3	90.1	71.6	74.8	77.0	72.9	89.6	82.7	73.0	75.9	75.9	68.0	65.0	61.7	56.8
1926	56.5	55.9	51.3	61.2	55.9	46.7	63.3	56.2	56.3	56.6	54.4	50.6	51.9	48.4	44.0
1927	34.6	42.8	35.9	45.5	42.1	41.8	44.0	47.0	43.3	50.7	42.9	43.9	34.5	35.5	33.5

¹⁾ Forfrugt: Kartofler. ²⁾ Forfrugt: 3. Aars Græs.

(fortsættes)

Hovedtabel (fortsat). Enkeltafgrøder.

Gødskning:	a			b			c			d			e		
	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5

Havre, Halmudbytte i hkg pr. ha

1923 ¹⁾	52.3	54.2	44.3	74.1	59.1	58.0	73.5	63.1	60.1	80.2	69.7	58.5	63.0	54.1	51.0
1924	34.0	40.6	28.3	45.3	41.1	35.9	49.7	50.9	42.9	62.3	39.9	31.3	40.7	38.8	31.7
1925	42.2	30.9	22.7	54.5	41.8	34.9	58.1	43.3	35.9	59.0	39.1	31.9	40.4	30.2	24.5
1926	62.3	54.5	48.4	70.6	64.6	53.3	74.7	67.4	59.3	72.7	68.2	62.2	61.0	65.5	48.2
1927	53.1	48.7	40.8	60.9	58.4	57.9	59.3	60.1	51.9	63.3	58.9	59.7	43.5	49.4	45.6
1928	76.0	74.4	68.4	89.8	80.8	71.4	88.3	82.6	74.8	81.3	84.9	69.4	65.3	62.2	56.1
1929	53.0	56.0	52.0	67.0	63.1	59.9	70.2	67.5	68.8	64.3	61.4	59.6	44.3	40.6	37.7
1930	42.3	43.3	41.5	51.3	47.5	48.0	55.6	45.4	43.8	51.8	48.6	43.1	36.9	31.8	31.6
1931	57.3	62.9	59.7	75.5	71.6	57.0	77.4	74.8	69.6	70.2	66.9	65.0	45.3	47.9	48.9
1932	51.7	58.7	50.5	53.4	55.4	54.4	50.3	54.9	52.8	48.9	54.0	45.6	34.5	37.4	38.8
1933	46.3	56.7	54.7	39.6	56.3	52.9	42.4	53.9	55.5	32.7	47.3	50.6	17.9	29.3	34.2
1934	54.5	59.1	57.5	52.5	56.9	54.9	47.2	51.2	51.6	47.7	53.8	47.8	40.9	45.0	43.8
1935	83.1	80.2	80.5	77.5	73.7	74.1	81.4	70.8	72.4	74.6	74.6	81.9	57.6	58.1	56.7
1936	53.4	53.4	56.3	54.8	58.9	59.8	53.4	55.6	57.3	54.1	57.2	57.8	45.1	47.0	46.3
1937	56.1	57.7	57.1	61.9	59.6	61.9	58.2	62.3	64.1	62.3	65.1	66.7	43.9	50.3	54.5
1938	54.5	54.9	57.1	51.8	49.0	49.1	53.0	55.4	53.3	52.9	54.2	53.2	42.0	46.2	46.4

Byg, Kærneudbytte i hkg pr. ha

1929	18.2	15.1	15.1	19.4	16.4	17.0	18.2	18.3	16.5	20.4	18.1	17.0	12.6	14.6	14.5
1930	18.9	21.8	21.1	20.3	20.6	20.8	19.4	21.2	21.1	19.5	20.6	21.4	14.8	17.3	17.0
1931	19.0	18.7	20.2	20.2	22.1	22.1	18.6	20.5	19.8	18.7	21.0	20.6	11.5	13.0	14.1
1932	24.1	19.0	22.4	21.3	18.7	21.0	20.4	20.1	21.9	17.4	17.0	19.5	13.7	14.9	14.0
1933	15.3	16.5	17.8	14.3	13.4	14.7	17.2	16.3	17.4	14.4	14.9	15.9	10.1	10.5	12.3
1934	25.6	29.0	24.3	22.3	20.2	21.3	23.1	23.5	22.8	21.4	21.4	20.9	16.6	15.8	17.6
1935	29.4	31.1	31.5	29.3	30.0	28.6	28.0	29.9	28.9	27.1	27.6	27.4	14.6	15.1	16.1
1936	11.0	10.2	9.9	11.2	13.5	12.3	10.9	12.5	12.4	11.8	13.2	12.7	5.1	7.8	7.9
1937	21.4	28.9	30.3	20.1	24.8	24.9	17.7	24.7	26.2	21.6	25.6	24.9	11.2	14.7	16.3
1938	30.1	29.3	26.4	29.9	30.5	28.3	29.6	30.9	29.8	30.2	30.0	29.2	20.6	25.4	22.6
Blandsæd:															
1928	15.2	17.3	19.4	14.1	20.0	19.0	13.1	22.0	22.7	12.3	20.0	20.1	11.9	12.9	12.9

Byg, Halmudbytte i hkg pr. ha

1929	52.2	55.1	48.6	58.7	54.1	47.5	54.3	57.4	52.7	58.2	53.9	52.9	46.1	42.6	42.1
1930	42.2	42.7	45.8	39.4	40.1	44.7	40.1	45.0	44.6	41.3	43.2	46.2	32.8	33.1	40.8
1931	41.5	50.0	54.0	45.1	50.3	50.9	43.4	49.2	50.1	45.8	51.0	50.3	29.0	38.4	40.1
1932	57.2	59.3	58.9	50.9	51.6	56.3	49.2	51.5	55.2	55.8	53.1	59.7	52.8	44.8	49.5
1933	33.7	42.3	43.5	29.4	34.3	38.8	27.4	31.1	40.2	25.6	33.4	39.1	20.3	28.6	36.6
1934	38.2	40.0	36.9	29.9	33.1	32.2	31.4	33.9	31.6	28.3	33.6	34.4	24.2	26.8	25.9
1935	38.3	37.8	38.0	41.2	34.8	37.2	40.6	37.0	33.9	37.9	34.5	33.0	21.1	19.0	21.7
1936	44.2	42.1	46.4	40.4	42.8	38.9	33.6	37.1	34.7	39.1	43.4	40.2	22.5	31.7	37.6
1937	53.0	50.3	51.6	37.1	43.4	42.9	33.0	44.3	42.4	37.2	45.1	42.9	20.5	31.8	37.5
1938	45.9	47.9	48.9	43.6	41.8	43.7	42.3	42.9	43.9	41.5	41.9	44.2	34.8	40.8	45.0
Blandsæd:															
1928	48.5	51.8	49.8	52.9	49.4	45.2	52.8	49.5	46.3	47.3	52.4	46.0	32.6	39.9	37.7

¹⁾ Forfrugt: 3. Aars Græs.

(fortsættes)

Hovedtabel (fortsat). Enkeltafgrøder.

Gødskning:	a			b			c			d			e		
	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5

Årte-Staldfoder, hkg Hø pr. ha															
1923	36.4	44.7	53.2	54.4	61.0	64.9	54.9	53.3	55.3	57.0	59.4	55.5	45.0	45.7	47.1
1924	29.4	30.2	36.5	41.6	37.2	43.4	44.7	51.0	45.2	44.6	42.6	42.8	33.3	33.9	36.8
1929	57.1	56.8	55.9	61.0	61.9	60.3	62.5	63.2	65.8	56.3	59.4	59.7	39.7	43.4	42.9

Ærter, Kærneudbytte i hkg pr. ha															
1925	7.5	9.2	10.2	11.5	10.5	8.3	9.3	8.5	8.9	8.1	10.6	8.6	10.5	10.0	11.2
1927	7.1	7.4	7.1	5.5	6.2	6.1	4.7	6.3	6.3	5.4	6.4	5.1	3.7	4.8	5.7
1928	8.2	11.0	13.3	8.2	13.1	13.5	8.5	10.6	13.2	8.3	11.9	12.9	8.9	11.4	12.5

Ærter, Halmudbytte i hkg pr. ha															
1925	22.5	24.6	18.5	25.1	29.3	22.9	26.1	28.4	26.0	26.5	29.2	25.8	27.2	27.8	25.3
1927	27.7	29.8	32.6	27.2	35.9	32.2	30.6	35.1	33.4	29.5	36.6	32.9	30.9	31.8	34.6
1928	39.1	41.6	41.2	43.3	43.1	41.5	39.7	45.4	41.4	41.6	43.2	44.0	38.9	43.0	38.1

Turnips, hkg Roer pr. ha															
1930	480	455	445	373	425	439	382	441	469	412	428	443	235	276	300
1931	600	602	621	431	567	615	374	577	599	342	558	572	287	344	328
1932	677	655	615	468	550	544	504	583	582	373	525	535	419	467	470
1933	670	657	638	620	613	586	580	617	616	573	611	601	432	492	438
1934	679	695	688	625	646	634	585	653	626	596	657	651	503	557	524
1935	328	372	341	325	356	310	341	373	352	375	372	346	316	343	288
1936	440	444	424	417	397	412	455	457	440	434	447	407	347	315	288
1937	536	577	509	507	482	537	534	581	561	497	519	498	418	419	404
1938	649	602	622	627	553	588	594	606	628	607	628	623	460	470	454

Turnips, hkg Tørstof pr. ha															
1930	46.3	44.3	43.4	36.1	41.0	42.5	36.8	42.9	47.7	41.3	43.5	45.1	27.6	30.8	34.6
1931	59.0	62.5	66.5	42.2	55.0	63.6	36.0	58.0	63.6	31.7	58.2	58.3	32.8	38.2	42.2
1932	64.3	66.0	60.9	43.9	51.8	52.9	45.9	54.9	56.0	34.9	50.7	54.5	38.8	48.0	50.0
1933	62.3	59.7	60.0	56.8	55.7	54.4	52.6	58.3	57.5	52.5	57.3	57.2	42.9	48.7	43.9
1934	62.3	59.7	58.3	55.6	58.2	56.5	52.1	61.2	55.2	50.3	59.7	59.7	46.9	54.4	50.5
1935	30.5	33.7	31.3	28.7	30.4	27.9	31.3	33.8	32.0	34.4	34.3	32.7	28.6	31.2	26.2
1936	45.0	45.9	43.8	41.9	41.8	41.0	45.7	47.2	44.7	44.4	46.7	43.8	38.4	35.2	32.9
1937	53.8	59.7	53.2	51.7	52.1	54.9	56.2	60.3	59.0	53.0	54.3	51.3	47.2	48.8	48.6
1938	56.0	54.9	56.6	56.2	49.9	52.0	54.7	56.0	56.5	57.6	56.8	56.9	47.0	48.2	48.1

Turnips, pCt. Tørstof															
1930	9.7	9.7	9.8	9.7	9.6	9.7	9.6	9.7	10.2	10.0	10.2	10.2	11.8	11.2	11.5
1931	9.8	10.4	10.7	9.8	9.7	10.4	9.6	10.1	10.6	9.6	10.4	10.2	11.4	11.1	11.8
1932	9.5	10.1	9.9	9.4	9.4	9.7	9.1	9.4	9.6	9.4	9.7	10.2	9.3	10.3	10.6
1933	9.3	9.1	9.4	9.2	9.1	9.3	9.1	9.5	9.3	9.2	9.4	9.5	9.9	9.9	10.0
1934	9.2	8.6	8.5	8.9	9.0	8.9	8.9	9.4	8.8	8.4	9.1	9.2	9.3	10.0	9.6
1935	9.3	9.1	9.2	8.8	8.5	9.0	9.2	9.1	9.1	9.2	9.2	9.5	9.1	9.1	9.1
1936	10.2	10.3	10.3	10.1	10.5	10.0	10.1	10.3	10.2	10.2	10.4	10.8	11.1	11.2	11.4
1937	10.1	10.4	10.5	10.2	10.8	10.2	10.4	10.4	10.5	10.7	10.5	10.3	11.3	11.7	12.0
1938	8.6	9.1	9.1	9.0	9.0	8.8	9.2	9.3	9.0	9.5	9.0	9.1	10.8	10.3	10.6

(fortsættes)

Hovedtabel (fortsat). Enkeltafgrøder.

Gødskning:	a			b			c			d			e		
cm	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5

Turnips, hkg Top pr. ha

1930	64	67	69	39	47	56	58	61	70	39	51	55	18	22	30
1931	56	50	44	57	55	54	47	39	45	38	50	44	30	28	26
1932	95	82	82	99	84	77	97	75	72	86	79	69	58	45	43
1933	58	61	58	41	49	45	37	48	45	38	41	38	27	29	27
1934	134	120	123	90	96	82	85	91	83	90	75	79	64	72	62
1935	65	77	72	72	79	81	85	82	87	79	83	75	62	65	46
1936	39	43	44	41	37	42	39	38	39	40	39	35	20	16	16
1937	82	92	79	81	77	80	78	80	84	71	77	76	52	55	52
1938	103	108	125	86	88	104	91	91	92	88	80	77	60	58	60

Kartofler, hkg Knolde pr. ha

1924	101	112	111	127	130	141	113	130	123	128	126	136	135	150	157
1925	338	332	306	316	304	266	317	327	274	335	319	289	279	266	248
1926	235	236	266	223	265	278	219	242	259	211	247	249	233	285	287
1927	68	63	68	76	68	71	67	60	69	68	61	61	77	69	68
1928	222	260	291	210	239	267	218	244	273	219	259	287	210	262	268
1929	344	340	347	322	330	337	310	315	316	316	326	326	299	302	305
1930	148	145	164	147	163	171	163	165	183	152	167	196	162	184	202
1931	125	120	126	111	121	119	123	123	131	113	109	112	162	166	169
1932	277	262	259	293	283	262	274	271	250	303	278	267	298	303	299
1933	405	380	387	345	332	344	362	375	385	372	372	385	287	303	324
1934	260	331	365	271	313	349	269	341	369	286	322	378	278	316	335
1935	432	418	425	432	414	418	436	450	424	428	427	428	342	359	368
1936	284	282	271	289	282	293	295	286	301	273	282	297	174	183	180
1937	436	457	447	315	299	300	376	387	390	393	385	391	295	328	295
1938	216	219	239	224	226	219	228	243	243	237	228	232	234	238	231

Kartofler, hkg Tørstof pr. ha

1924	17.0	18.6	18.8	23.3	24.3	27.0	20.2	22.9	21.3	23.1	22.5	25.1	24.5	27.8	29.1
1925	79.1	79.2	70.9	75.2	73.2	64.6	66.6	74.4	65.5	76.3	74.3	67.9	62.7	61.2	57.4
1926	46.7	46.6	51.2	44.8	55.7	59.7	42.5	46.9	53.1	40.7	50.3	52.2	45.6	57.2	58.7
1927	11.7	10.7	11.2	14.0	12.9	13.2	11.8	10.6	12.1	12.1	10.6	10.9	13.4	12.2	12.3
1928	42.3	53.5	58.8	44.7	53.2	59.6	45.7	52.1	59.7	43.9	57.7	62.7	42.9	55.9	58.7
1929	81.5	80.9	88.5	79.3	80.4	84.4	71.0	72.7	74.3	73.9	78.2	80.3	69.7	73.1	72.9
1930	28.9	26.5	32.4	30.2	32.7	35.1	32.0	32.4	35.5	28.9	31.6	40.0	38.1	37.7	42.3
1931	22.3	21.4	22.6	20.8	22.9	22.3	23.5	22.0	23.9	20.6	19.4	20.5	29.9	31.5	29.8
1932	69.7	63.9	63.0	76.7	74.6	63.2	69.6	68.7	61.5	78.2	74.2	65.8	73.6	77.5	74.1
1933	88.6	84.1	84.6	80.8	76.4	76.5	80.7	84.2	86.4	82.2	81.8	85.9	62.3	65.8	69.5
1934	46.9	62.9	66.9	50.2	60.5	70.5	49.3	64.2	71.8	51.2	60.9	71.4	49.7	58.5	62.8
1935	95.1	89.8	92.7	96.9	96.0	96.8	96.5	101.3	94.6	94.4	97.4	91.1	73.6	80.5	83.3
1936	60.3	60.2	61.3	65.4	59.8	64.3	64.7	63.1	66.7	59.6	62.7	67.2	36.7	39.1	38.5
1937	99.2	102.0	100.0	68.8	63.4	63.9	74.8	83.6	85.7	89.2	85.6	88.2	65.8	75.5	64.5
1938	44.0	44.9	47.4	45.2	45.1	43.9	45.5	47.6	49.1	46.8	46.0	45.9	45.6	45.8	45.3

1. Aars Græs, hkg Hø pr. ha

1924	12.8	14.5	23.6	11.8	12.6	12.8	11.3	13.9	13.5	12.5	13.7	17.8	14.7	18.2	24.6
1925	24.3	30.1	38.5	21.0	24.2	27.4	22.4	25.0	24.3	23.2	23.9	25.0	21.9	21.5	24.3
1926	46.9	45.0	37.2	43.0	36.2	33.6	47.7	36.6	38.6	37.0	37.4	30.8	44.2	45.7	32.6

(fortsættes)

Hovedtabel (fortsat). Enkeltafgrøder.

Gødskning:		a			b			c			d			e		
		0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5	0	2.5	5
cm Sand:																
1. Aars Græs, hkg Hø pr. ha																
1927	25.8	20.5	20.1	20.1	16.6	16.2	25.8	21.7	16.0	24.3	19.6	18.3	32.1	26.5	21.7	
1928	19.9	21.6	21.8	20.1	22.0	16.4	21.3	20.6	20.3	19.6	18.7	23.1	28.2	22.0	18.3	
1929	31.2	30.3	29.0	28.4	25.5	23.2	28.0	24.9	24.1	26.6	24.9	24.4	30.3	24.1	24.2	
1930	65.7	50.8	60.8	57.9	45.8	47.5	64.5	45.8	40.4	63.3	45.8	42.6	53.0	43.8	47.1	
1931	57.8	60.1	56.0	54.0	51.7	52.7	53.6	52.4	50.6	50.5	49.6	51.3	48.6	51.6	50.9	
1932	32.2	35.9	30.9	31.9	31.8	31.0	27.3	24.9	29.8	29.7	32.5	30.3	30.3	27.2	24.4	
1933	47.0	48.1	43.0	46.9	43.9	40.5	51.4	40.2	43.3	47.3	44.3	42.2	44.6	44.9	52.2	
1934	51.4	61.6	64.8	44.0	48.3	55.3	54.6	55.3	55.0	51.2	45.9	49.9	36.2	34.9	37.8	
1935	26.6	33.9	33.9	25.8	23.0	38.7	22.7	29.1	32.4	22.2	28.7	25.8	21.2	24.1	29.3	
1936	33.7	38.0	51.8	22.7	25.8	32.6	23.1	26.3	35.7	26.4	21.2	35.8	33.3	28.0	28.1	
1937	25.5	36.9	40.1	24.1	31.7	44.9	23.4	30.6	36.2	25.9	32.9	42.0	26.4	33.0	37.8	
1938	76.1	77.1	75.8	60.8	65.5	60.8	56.5	57.0	55.9	67.2	75.3	56.9	48.9	54.1	52.7	
2. Aars Græs, hkg Hø pr. ha																
1925	39.4	46.7	42.8	47.3	49.1	53.2	50.6	55.4	53.3	44.9	45.4	53.3	32.9	36.1	40.0	
1926	59.6	51.7	56.7	64.8	67.3	62.2	69.0	72.3	68.9	69.5	75.6	67.7	43.8	43.8	44.2	
1927	50.6	51.7	51.7	52.5	52.7	55.0	54.3	59.9	58.0	53.2	55.1	55.7	35.2	33.4	37.6	
1928	34.3	38.4	41.7	50.1	52.8	54.4	52.2	57.1	51.4	50.1	51.9	52.6	28.3	27.1	26.3	
1929	44.0	42.6	48.4	55.7	57.0	51.1	53.0	58.5	57.4	47.5	49.4	56.9	33.3	31.4	32.0	
1930	52.0	64.6	50.0	66.1	67.9	59.6	64.1	68.7	58.6	65.2	67.8	58.3	42.8	44.2	40.2	
1931	58.3	67.1	68.5	61.7	64.4	66.9	55.6	64.2	67.0	59.7	68.1	69.9	47.7	50.7	49.0	
1932	41.8	45.3	46.0	45.8	44.9	45.1	36.6	46.0	49.8	45.7	49.3	48.3	37.1	44.8	45.7	
1933	33.8	33.6	31.8	44.4	49.1	44.1	37.7	42.0	43.6	37.0	36.5	43.1	27.3	27.7	28.9	
1934	45.3	40.1	44.7	48.6	48.3	48.4	47.7	49.8	55.9	48.8	48.5	52.1	30.4	25.1	27.7	
1935	30.4	37.5	39.2	34.6	31.6	42.9	32.9	37.7	41.6	30.0	34.3	38.1	17.7	19.7	28.7	
1936	30.1	30.1	28.5	37.0	42.6	44.5	34.5	37.8	37.2	32.0	37.1	40.8	20.6	23.4	27.5	
1937	33.7	35.0	36.3	30.6	33.1	40.7	30.5	34.8	42.2	26.8	31.2	38.6	17.3	19.4	26.0	
1938	41.2	49.1	50.0	46.1	54.0	57.4	46.5	49.7	52.6	43.1	55.5	55.7	35.2	41.2	47.4	
3. Aars Græs, hkg Hø pr. ha																
1926	50.7	48.6	47.4	55.1	62.3	61.5	57.4	67.2	70.1	60.2	54.2	66.6	41.2	44.2	45.2	
1927	50.0	52.3	52.8	54.0	54.8	61.3	60.3	55.9	58.8	52.9	57.7	60.7	31.4	32.5	36.1	
1928	31.4	34.9	39.0	47.2	51.9	56.9	51.0	57.0	59.0	52.3	57.8	55.3	32.5	35.7	41.8	
1929	26.9	38.1	37.1	47.7	47.2	51.4	49.2	55.1	45.2	45.8	40.0	44.7	24.6	25.5	24.1	
1930	33.2	34.5	36.9	55.1	51.7	48.9	60.6	54.1	45.1	53.9	50.0	48.4	34.4	30.6	29.6	
1931	35.1	33.1	35.8	52.1	44.9	47.8	46.9	50.3	49.7	50.6	46.0	46.9	34.8	33.3	33.8	
1932	34.8	35.8	36.6	38.2	40.1	42.4	36.1	36.5	42.7	36.2	40.1	42.1	24.2	30.4	30.5	
1933	37.8	43.2	36.8	46.0	51.4	49.5	45.0	47.8	52.1	46.2	44.7	52.8	33.7	41.8	39.5	
1934	43.3	45.0	45.3	44.3	45.3	49.8	44.7	43.3	48.3	41.5	49.9	48.9	30.3	27.9	31.6	
1935	24.6	22.6	24.3	25.4	26.6	28.5	28.8	27.3	32.0	23.6	23.1	25.3	18.2	15.8	18.6	
1936	38.1	38.8	43.1	46.3	46.8	50.6	45.4	46.2	52.4	45.7	44.9	52.4	23.5	25.3	30.7	
1937	41.1	45.4	40.4	37.9	40.0	36.7	35.3	39.1	39.9	31.2	35.8	39.6	26.1	25.7	28.0	
1938	33.3	36.7	39.6	34.1	37.1	43.0	34.1	40.0	43.3	31.8	34.2	41.0	22.0	21.9	34.5	